

**Strukturerade fritidsaktiviteter
som en förebyggande åtgärd
mot ungdomskriminalitet
- En litteraturstudie**

**Structured leisure activities as
a preventive measure against
juvenile delinquency
- A literature study**

Examensarbete för kandidatexamen med
huvudområdet folkhälsovetenskap
Grundnivå 15 högskolepoäng
Vårtermin 2023

Karin Rosander & Paula Dockens
Handledare: Bodil Rönnewald
Examinator: Kristina Carlén

SAMMANFATTNING

Titel: Strukturerade fritidsaktiviteter som en förebyggande åtgärd mot ungdomskriminalitet -En litteraturstudie

Författare: Dockens, Paula; Rosander, Karin

Avdelning/Institution: Avdelningen för folkhälsovetenskap, institutionen för hälsovetenskaper, Högskolan i Skövde

Program/kurs: Folkhälsovetenskapligt program, Examensarbete i folkhälsovetenskap G2E, 15 högskolepoäng

Handledare: Rönnewald, Bodil

Examinator: Carlén, Kristina

Nyckelord: folkhälsa, skyddsfaktorer, strukturerade fritidsaktiviteter, ungdomskriminalitet.

Sammanfattning

Introduktion: Ungdomskriminalitet är ett folkhälsoproblem med negativ konsekvens för både ungdomarna själva och samhället i stort. Det påverkar hälsa och välbefinnande hos de inblandade, bidrar till ojämlikhet och belastar samhällets resurser. Förebyggande åtgärder, interventioner och främjande av skyddsfaktorer är avgörande för att minska förekomst av ungdomskriminalitet och därmed förbättra folkhälsan. **Syfte:** Syftet med denna strukturerade litteraturstudie var att identifiera ett antal skyddsfaktorer vilka förekommer inom strukturerade fritidsaktiviteter och undersöka deras potential att förebygga ungdomskriminalitet. **Metod:** En tematisk analys utfördes på 20 vetenskapliga originalartiklar som erhöles från databaserna PubMed och EBSCO host i en strukturerad litteraturstudie. **Resultat:** Studien identifierade ett antal skyddsfaktorer inkluderade i strukturerade fritidsaktiviteter vilka bidrar till att förebygga normbrytande beteenden som kan leda till ungdomskriminalitet. Dessa skyddsfaktorer inkluderar personlig utveckling, socialt stöd, meningsfullhet och självkänsla, struktur och ledarskap inom fritidsaktiviteter samt individanpassad aktivitet. **Slutsats:** Studien visar att strukturerade fritidsaktiviteter inkluderar flera skyddsfaktorer som har potential att förebygga ungdomskriminalitet.

ABSTRACT

Title: Structured leisure activities as a preventive measure against juvenile delinquency - A literature study

Author: Dockens, Paula; Rosander, Karin

Dept./School: Department of Public Health, School of Health Sciences, University of Skövde

Course: Bachelor's degree Project in Public Health Science G2E, 15 ECTS

Supervisor: Rönnewald, Bodil

Examiner: Carlén, Kristina

Keywords: Public health, protective factors, structured leisure activities, youth delinquency

Abstract

Introduction: Juvenile delinquency constitutes a public health concern with detrimental implications for both the young individuals and society collectively. It impacts the well-being and health of those involved, contributes to inequality, and strains societal resources. Preventive measures, interventions, and the promotion of protective factors are crucial to mitigate the occurrence of youth delinquency, thus enhancing public health. **Aim:** The aim of this structured literature review was to identify a range of protective factors within structured leisure activities and explore their potential in preventing youth delinquency. **Method:** A thematic analysis was conducted on 20 scholarly original articles retrieved from the databases PubMed and EBSCO host in a structured literature study. **Results:** The study identified several protective factors inherent to structured leisure activities that contribute to preventing deviant behaviours that may lead to juvenile delinquency. These protective factors encompass personal development, social support, meaningfulness and self-esteem, structure and leadership within leisure activities, and individual adaptation. **Conclusion:** The study highlights that within structured leisure activities, there are several protective factors that show potential in mitigating juvenile delinquency.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INTRODUKTION	1
1.1	Global och nationell ungdomskriminalitet	2
1.1.1	Ekonomiska konsekvenser av brottslighet	2
1.2	Folkhälsovetenskaplig relevans	3
1.3	Teoretisk referensram	4
1.3.1	Hälsans bestämningfaktorer	4
1.3.2	KASAM	5
1.4	Problemformulering.....	5
2	SYFTE.....	7
3	METOD	8
3.1	Studiedesign	8
3.2	Datainsamling och urval	8
3.3	Inklusions- och exklusionskriterier.....	9
3.4	Analys	9
3.5	Etiska överväganden	9
4	RESULTAT.....	11
4.1	Personlig utveckling.....	11
4.2	Socialt stöd	12
4.3	Meningsfullhet och självkänsla	12
4.4	Struktur och ledarskap inom fritidsaktiviteter	13
4.5	Individanpassad aktivitet.....	14

5	DISKUSSION.....	15
5.1	Resultatdiskussion	15
5.1.1	Hälsans bestämningsfaktorer i relation till strukturerade fritidsaktiviteter.....	16
5.1.2	KASAM i relation till strukturerade fritidsaktiviteter	17
5.1.3	Folkhälsopolitiska mål och Agenda 2030 i relation till strukturerade fritidsaktiviteter	18
5.2	Metoddiskussion	19
5.3	Slutsats	20
6	REFERENSER.....	22
7	Bilaga 1. Söktabell.....	27
8	Bilaga 2. Artikelöversikt och granskning.....	29

1 INTRODUKTION

Ungdomsbrott är en utbredd global utmaning och det förebyggande arbetet mot sådana brott kan genomföras på många olika sätt. En effektiv strategi är att öka tillgängliga skyddsfaktorer för barn och unga och därmed minska risken för ökad ungdomskriminalitet (Socialstyrelsen, 2020a). Enligt Barnombudsmannen (2018) finns det skyddsfaktorer mot kriminalitet för barn och unga, däribland meningsfull fritid i form av strukturerade fritidsaktiviteter. Strukturerade fritidsaktiviteter innebär organiserade aktiviteter med närvarande vuxna inom exempelvis kultur- och idrottsföreningar, föreningsliv eller idrottsklubbar. För barn och unga kan en strukturerad fritid efter skolan bidra till att skapa ett starkare skyddsnet genom ett utökat nätverk bortom familjen och klasskamrater. Enligt Brottsförebyggande rådet, Brå (2022) är det särskilt viktigt då debutåldern för ungdomskriminalitet har sjunkit och det är avgörande att fånga upp barn i tidig ålder för att förhindra normbrytande beteenden som kan vara en riskfaktor för ungdomskriminalitet. Normbrytande beteende hänvisar till beteenden eller handlingar som avviker från de etablerade sociala normerna eller förväntningarna för ungdomar i en viss kultur eller samhälle. Det kan innefatta handlingar som strider mot regler, moraliska värderingar eller sociala konventioner. Normbrytande beteende kan vara varierande i sin karaktär och omfatta exempel som brottslighet, skolk, droganvändning, våld eller andra beteenden som betraktas som oacceptabla eller skadliga inom det samhälle där ungdomarna befinner sig. Normbrytande beteende anses vara en hög riskfaktor för ungdomskriminalitet (Socialstyrelsen, 2020b). Strukturerade fritidsaktiviteter erbjuder en arena där vuxna har möjlighet att upptäcka och åtgärda problem i ett tidigt stadium, samt erbjuda en annan social kontext för individer i riskzonen för normbrytande beteenden. Lagsporter eller andra gemensamma aktiviteter kan exempelvis bidra till att individen känner en känsla av sammanhang (Barnombudsmannen, 2018).

Att främja skyddsfaktorer är en lika viktig strategi som att minska eller eliminera riskfaktorer när det gäller att främja hälsa, förebygga ohälsa och kriminalitet. Skyddsfaktorer är faktorer som kan bidra till att minska risken för utveckling av hälsoproblem eller kriminalitet, till skillnad från riskfaktorer som ökar risken för liknande problem. Biologiska, psykologiska och sociala faktorer kan fungera som skyddsfaktorer och bidra till att upprätthålla hälsa och förebygga ungdomskriminalitet. Till exempel kan en positiv självbild och hög självkänsla fungera som psykologiska skyddsfaktorer, medan goda sociala relationer, ett starkt socialt nätverk och tillgång till resurser kan fungera som sociala skyddsfaktorer (Socialstyrelsen, 2020b). Skyddsfaktorer kan hjälpa till att skydda en individ från att utveckla hälsoproblem och kriminellt beteende, även när riskfaktorer finns närvarande. Positiva relationer med jämnåriga, tillgång till utbildning och sysselsättning samt lämpliga fritidsaktiviteter är exempel på skyddsfaktorer i relation till ungdomskriminalitet (Pellmer Wramner, Wramner & Wramner, 2018). Många av de faktorer som benämns som skyddsfaktorer för att individen ska uppnå god hälsa påverkas av en kriminell livsstil (Lindblom et al., 2017). Risk- och skyddsfaktorer anses innebära en ökad respektive minskad risk för ett framtida destruktivt eller normbrytande beteende och anses ha samma effekt oberoende av kön, etnicitet eller kultur (Sundell, 2008). En individ kan vara omgiven av flera riskfaktorer utan att utveckla ett normbrytande beteende, men resiliensen mot riskfaktorer ökar i takt med antalet skyddsfaktorer som omger en individ (Andershed & Andershed, 2019). Resiliens mot normbrytande beteende innebär förmågan att motstå, anpassa sig och hantera avvikande

beteenden genom att tillämpa skyddsfaktorer (Socialstyrelsen, 2020b). Enligt Folkhälsomyndigheten (2022a) kan engagemang i organiserade fritidsaktiviteter bidra till uppfyllelsen av flera faktorer som främjar hälsa.

1.1 Global och nationell ungdomskriminalitet

Den mest omfattande internationella jämförelsen av privatpersoners utsatthet för brott är den *Internationella brottsutredningen*, som genomfördes senast år 2000 i 17 länder, främst i Västeuropa, men även i USA, Japan, Kanada och Australien. Även om undersökningen använder likartade metoder och mätinstrument, påverkas resultaten av flera andra faktorer. Det är utmanande att göra internationella jämförelser på grund av skillnader i rapporteringsmetoder, rapporteringsgrad, lagstiftning och definitioner av brottslighet mellan olika länder. Internationella jämförelser är en viktig del inom Europeiska unionen (EU) för att utveckla gemensamma förebyggande åtgärder. Brottslighet bland ungdomar är en utbredd global problematik som bättre kan förstås genom att jämföra brottsstatistik (Brå, 2001).

I Sverige diskuteras höga nivåer av brottslighet inom politik och media, baserat på statistik från bland annat Brottsförebyggande rådet (Brå, 2001). Brottslighet bland unga är ett relevant, komplext och nutida folkhälsoproblem som påverkas av många faktorer i samhället. Zakaria et al. (2022) har identifierat faktorer vilka både utgör risk- och skyddsfaktorer, exempelvis socioekonomisk status, familjerelationer, utbildning, sociala nätverk och förmåga till problemlösning, som påverkar ungas benägenhet att begå brott. Enligt Brå (2022) är det vanligt att unga begår brott av varierande allvarlighetsgrad, men att det avtar i vuxen ålder. Trots detta finns det en grupp som fortsätter att begå brott, vilket understryker vikten av att förebygga kriminalitet bland unga. Brottslighet bland unga är vanligt förekommande i Sverige, men det är främst en mindre grupp unga som står för en större del av brottsligheten. Enligt en rapport från Brå (2022) var andelen misstänkta personer för brott i Sverige under 2021 som var under 30 år vid tidpunkten för brottet 43%, medan andelen som var i åldersintervallet 15-20 år utgjordes av 19%. Statistiken visar en hög brottslighet bland unga i Sverige, men mönstret är stabilt och visar att brottsligheten minskar med åldern vilket varit fallet under de senaste 10 åren (Brå 2022). Narkotikabrott är den mest vanliga brottskategorin bland unga (15-20 år) som misstänkts för brott, 39%. Därefter följer brott mot annan person 33%, stöld 21%, och trafikbrott 17% (Brå, 2022).

1.1.1 Ekonomiska konsekvenser av brottslighet

Enligt flera studier är det problematiskt att uppskatta kostnader för brott då det kräver information från olika delar av samhället. Kostnader för brottsoffer kan inkludera fysiska och materiella skador, medicinska utgifter, sjukskrivningar och psykologiskt lidande. Dessutom kan det innebära kostnader för förebyggande åtgärder, till exempel installation av säkerhetsanordningar. Brottslighet är kostsamt för samhällen då dessa förebyggande åtgärder mot brottslighet till stor del finansieras av skattemedel. De omedelbara ekonomiska konsekvenserna av ett brott kan vara betydande för en individ, då brott kan leda till direkta ekonomiska förluster, såsom stöld av egendom eller pengar, skador på egendom eller personskador som kräver medicinsk vård. Brott kan också påverka individers förmåga att arbeta på grund av fysiska eller psykiska skador, vilket kan resultera i minskade inkomster. För samhället kan det innebära kostnader för brottsbekämpning och rättsliga förfaranden. Brott kan också påverka den allmänna hälsan och välfärden genom ökade vårdkostnader och sociala

insatser för brottsoffer. Inom näringslivet kan brott resultera i betydande ekonomiska förluster. Företag kan drabbas av stölder, inbrott, bedrägerier eller skadegörelse av egendom, vilket leder till materiella förluster och kostnader för återställning (Nilsson & Wadeskog, 2011). Dessutom kan brott som begås i ung ålder ha långsiktiga konsekvenser genom att hota individens framtida ekonomiska stabilitet och potential. Enligt Nilsson & Wadeskog (2011) kan kostnaden för gatuvåld uppgå till 50 miljoner kronor om en individ invalidiseras för resten av livet på grund av misshandel. Denna siffra inkluderar samtliga utgifter från tidpunkten då brottet begås till brottsoffrets bortgång, vilket innefattar gripandet av förbrytarna och den efterföljande domen (Nilsson & Wadeskog, 2011). De ekonomiska konsekvenserna av brott kan variera markant från fall till fall, flera osynliga kostnader kan vara svåra att uppskatta. Detta betonar betydelsen av effektiv brottsprevention och intervention för att avväja återfall i brottslighet. Att motverka unga individer från att involveras i kriminalitet eller återfalla i sådan är av betydelse, då kostnaderna för en ung brottsling kan vara betydande under en längre tidsperiod (Brå, 2017).

1.2 Folkhälsovetenskaplig relevans

Enligt *FN:s barnkonvention* har alla barn rätt till hälsa och sociala tjänster som kan stödja barns utveckling och välbefinnande (Barnombudsmannen, u.å.). Detta kan inkludera att erbjuda en meningsfull fritid genom strukturerade kultur- och fritidsaktiviteter. Dessa utgör fundamentala behov och rättigheter som är universella, oavsett land, kulturell bakgrund, kön eller ekonomiska förhållanden. För att uppfylla dessa rättigheter måste barnet ha tillgång till utbildning, hälso- och sjukvård samt en trygg och stimulerande miljö där de kan utvecklas och växa (Barnombudsmannen, u.å.). En god hälsa och en bra skolgång är också avgörande faktorer för att barn ska kunna nå sin fulla potential och bli produktiva medlemmar i samhället i framtiden. Att aktivt främja barns rättigheter och välbefinnande innebär därmed inte enbart ett moraliskt krav, utan representerar även en väsentlig investering för samhällen och nationer som strävar efter en hållbar och rättvis framtid (Unicef, u.å.).

Agenda 2030 är en omfattande plan med ambitiösa mål för att främja hållbar utveckling globalt. Målområde 16 betonar vikten av hållbar utveckling för fredliga samhällen fria från våld och diskriminering. Detta mål lyfter fram behovet av inkludering av alla individer för att upprätthålla en hälsosam samhällsutveckling (Globala målen, 2022). Målområde 10 syftar till att minska sociala, ekonomiska och politiska ojämlikheter. En aspekt av detta mål är att alla människor ska ha lika möjligheter att delta i samhället. Organiserade fritidsaktiviteter är ett exempel på en arena för social delaktighet som kan bidra till att skapa en känsla av gemenskap och inkludering där individer känner sig delaktiga i samhällsutvecklingen (Globala målen, 2023a). Målområde 3 syftar till att främja god hälsa och välbefinnande genom att stärka förebyggande åtgärder mot alkohol- och drogmisbruk (Globala målen, 2023b). Strukturerade fritidsaktiviteter utgör en skyddsfaktor mot ungdomskriminalitet genom att ge ungdomar en meningsfull fritid som kan förhindra drog- och alkoholmissbruk (Barnombudsmannen, 2018). Målområde 3 syftar även till att främja mental hälsa. Strukturerade fritidsaktiviteter har en positiv inverkan på hälsan genom att bidra till flera fördelar, inklusive gemenskap, etablerande av rutiner, främjande av fysisk aktivitet och närvaro av vuxet ledarskap. Dessa faktorer skapar en gynnsam grund för att upprätthålla en god mental hälsa (Globala målen, 2023b; Barnombudsmannen, 2018). Målområde 8, *Främja anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt* syftar även till att skapa anständiga, meningsfulla och hållbara arbetsplatser för unga. Detta kan i sin tur bidra till att ungas involverande i kriminalitet minskas till följd av bristande sysselsättning eller ekonomiska aspekter. En viktig roll för social inkludering i samhällen är

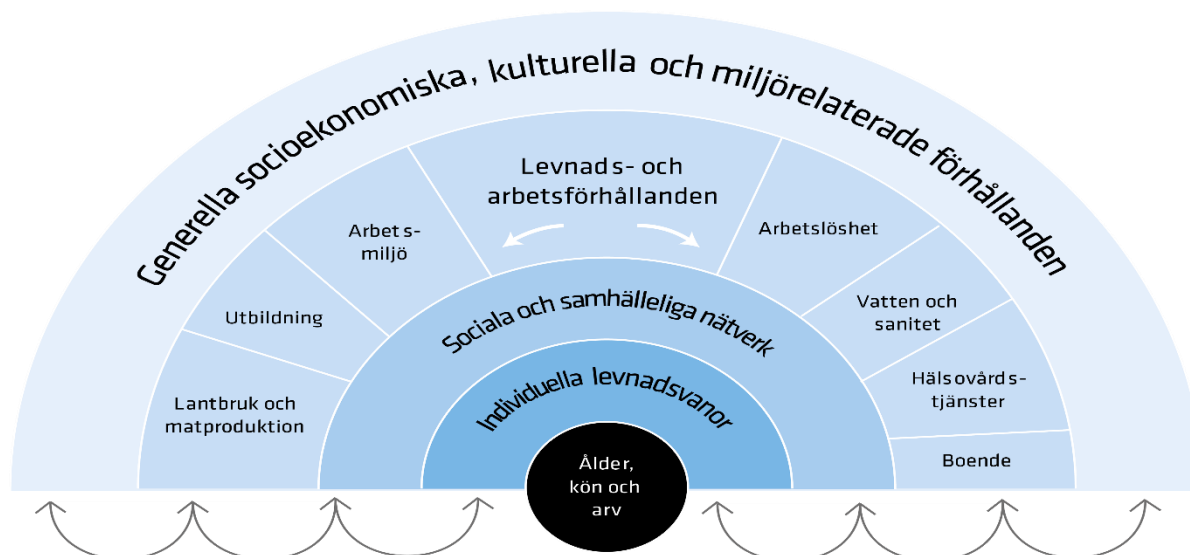
syssetsättning, vilket bidrar till ökade framtidsmöjligheter för unga. Makthavare i länder bör investera i god utbildning och yrkesutveckling för unga för att lyckas förebygga eller bekämpa ungdomskriminalitet (Globala målen, 2023c).

I Sverige har åtta *folkhälsopolitiska mål* antagits för att främja jämlik hälsa och minska ojämlikhet i landet. Dessa mål utgör en övergripande ram för att skapa förutsättningar för god hälsa i befolkningen. Ett av dessa målområden framhäver vikten av människors förmåga att styra, påverka och aktivt delta i samhället. För närvarande råder det ojämlikhet i Sverige när det gäller människors möjligheter att påverka och känna sig delaktiga i samhället (Folkhälsomyndigheten, 2022). Denna ojämlikhet kan vara resultatet av flera faktorer, såsom socioekonomisk status, kön, etnicitet, religion och kultur. För att uppnå de folkhälsopolitiska målen betonas främjandet av mänskliga rättigheter och åtgärder för att motverka hot och våld i samhället. Ytterligare en målsättning är att främja hälsosamma levnadsvanor samt skapa förutsättningar för att alla individer ska kunna leva ett hälsosamt liv. Dessutom syftar målet till att stärka handlingsutrymmet för att uppnå och upprätthålla dessa hälsosamma beteenden (Folkhälsomyndigheten, 2022). Modellen *Hälsans bestämningsfaktorer* (Dahlgren & Whitehead, 1991) ger ett ramverk för att analysera och förstå hur individens hälsa påverkas av olika faktorer på olika nivåer (Wramner et al., 2018). Enligt Lazarus och Folkman (1984) utvecklas resiliens genom en komplex samverkan av olika skyddsfaktorer och copingstrategier, med socialt stöd som en av de mest centrala och avgörande faktorerna.

1.3 Teoretisk referensram

1.3.1 Hälsans bestämningsfaktorer

Whiteheads och Dahlgrens regnbågsmodell (Bild 1.) används för att beskriva vad som påverkar hälsa och dess fördelning i befolkningen. Modellen omfattar flera lager som speglar olika faktorer som kan påverka hälsa på olika sätt, inklusive biologiska, psykologiska, sociala och miljömässiga faktorer. De yttre lagren behandlar levnads- och arbetsförhållanden, levnadsvanor, och generella förhållanden i samhället. Det inre lagret handlar om sociala nätverk och stöd, vilka anses vara av betydelse under uppväxtåren. Längst in i modellen finns faktorer som ålder, kön och arv som inte kan påverkas. Sociala och samhällsliga nätverk omfattar exempelvis den sociala miljön, relationer, tillit, och delaktighet. Regnbågsmodellen klargör också att det finns ett samspel mellan olika lager, där levnadsvanor påverkas av sociala normer, nätverk och livsvillkor, som i sin tur påverkas av socioekonomiska förhållanden. Såväl individuella val som politiskt styrda beslut påverkar livsvillkor för alla människor. Genom att tillämpa denna modell erhålles en nyanserad förståelse av olika faktorer som har inverkan på hälsa och dess fördelning i samhället (Wramner et al., 2018).

Dahlgren G, Whitehead M. (1991). Policies and Strategies to Promote Social Equity in Health. Stockholm, Sweden: Institute for Futures Studies.

Bild 1.

1.3.2 KASAM

Känsla av sammanhang (KASAM) är en teori utvecklad av sociologen Aaron Antonovsky (1991), som genomförde en studie med kvinnor av judiskt ursprung vilka överlevt koncentrationsläger. Antonovskys mål var att förstå varför vissa personer kunde hålla sig friska och behålla sin psykiska hälsa även under extrema omständigheter. I stället för att fokusera på varför människor mår dåligt valde han att fokusera på vad det är som gör att människor mår bra. Utifrån detta koncept introducerade Antonovsky begreppet KASAM. Enligt Antonovsky (1991) klarar individer att hantera svåra och traumatiska situationer när de har en stark känsla av sammanhang i sitt liv. KASAM är ett grundfundament i den salutogena teorin som utgår från hur en individ upplever begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet i förhållande till sin omgivning. De tre komponenterna är sammanflätade och förstärker således varandra. En stark KASAM innebär goda förutsättningar för att klara de svårigheter en individ kan utsättas för genom livet samt större möjligheter för individen att förstå och acceptera sina individuella förutsättningar (Antonovsky, 1991; Ingesson, 2007). Enligt Konaszewski och Niesiobędzka (2022) bör arbete med unga fokusera på att stärka hanterbarhet, begriplighet och meningsfullhet i grupper av ungdomar med hög grad av brottslighet. Ungas KASAM utgör en avgörande roll i hantering av stress som kan bidra till att ungdomar vänder sig till andra mer destruktiva aktiviteter (Konaszewski & Niesiobędzka, 2022).

1.4 Problemformulering

Ungdomskriminalitet är ett utbrett globalt folkhälsoproblem som både är kostsamt för individ och samhälle (Brå, 2017). Att identifiera skyddsfaktorer inom strukturerade fritidsaktiviteter kan bidra till att förebygga ungdomskriminalitet och främja ungdomars positiva utveckling. Genom att kartlägga och förstå dessa skyddsfaktorer kan det vara möjligt att utforma effektiva strategier och program för att främja en hälsosam och positiv utveckling för ungdomar och minska ungdomskriminalitet. Det finns en betydande forskningsbrist när det gäller skyddsfaktorer jämfört med studier som behandlar riskfaktorer (Sundell, 2008). Att

identifiera skyddsfaktorer är av betydelse för att utforma interventioner och vägleda praktiskt arbete, och nya policys (Socialstyrelsen, 2022b). Forskning kring att identifiera skyddsfaktorer inom strukturerade fritidsaktiviteter vilka kan förebygga ungdomskriminalitet är av betydelse för att förstå och motverka detta folkhälsoproblem. Enligt vetenskapliga studier löper barn och ungdomar som uppvisar normbrytande beteenden en högre risk att fortsätta med sådana beteenden och bli involverade i brottslighet på lång sikt (Socialstyrelsen, 2020b; Andershed & Andershed, 2019). Organiserade fritidsaktiviteter, såsom lagsporter, föreningar och klubbar, bidrar till att skapa en strukturerad miljö där skyddsfaktorer kan främjas (Barnombudsmannen, 2018).

2 SYFTE

Syftet med denna strukturerade litteraturstudie var att identifiera ett antal skyddsfaktorer vilka förekommer inom strukturerade fritidsaktiviteter och undersöka deras potential att förebygga ungdomskriminalitet.

3 METOD

3.1 Studiedesign

En strukturerad litteraturstudie med tematisk analys baserad på tjugo original artiklar genomfördes med syftet att identifiera ett antal skyddsfaktorer vilka förekommer inom strukturerade fritidsaktiviteter och undersöka deras potential att förebygga ungdomskriminalitet. En strukturerad litteraturstudie är en granskning av vetenskapliga artiklar och ett urval av relevant data från olika databaser. Data sammanfattas sedan på ett systematiskt sätt i enlighet med syftet som studien avser att besvara därefter genomförs en tematisk analys för att identifiera mönster och teman i de valda artiklarna (Bryman, 2018; Malterud, 2014).

3.2 Datainsamling och urval

Relevanta, vetenskapliga artiklar inom folkhälsa, hälso- och vårdvetenskap samt ungdomskriminalitet samlades in genom databaserna PubMed och EBSCO host. EBSCO host är en plattform vilken samsöker i flertalet databaser. För detaljerad information om antalet träffar, lästa abstrakt och artiklar som lästs i fulltext hänvisas till bilaga 1. Sökningarna redovisas i textform och en söktabell för att möjliggöra uppföljning och upprepa processen. I tabellen redovisas datum för sökning, antal träffar, antal lästa abstrakt, sökord, kombinationer av sökord samt vilka booleska operatörer som använts (Backman, 2016). En första orienterande sökning genomfördes för att skapa en översiktlig bild av aktuell forskning på området. Genom flera initiala sökningar i olika databaser identifierades sökord som sammanställdes i en lista och utökades med synonymer. I inledningsfasen valdes ett antal nyckelartiklar ut som motsvarade kriterierna för syftet. En nyckelartikel utgör en artikel vilken motsvarar de studier som eftersträvas i sökningen (Karolinska institutet, 2022). Nyckelartiklar identifierades och fungerade därmed som grundläggande referens för att bredda och smalna av sökstrategin för att senare identifiera en sökning som så nära som möjligt svarar mot syftet. Relevant terminologi, ämnesord, artikeltaggar och sökord dokumenterades utifrån studiens syfte. Sökfiltren som användes var åren mellan 2006–2023 samt endast artiklar skrivna på engelska. Resultatet av sökningen granskades och ett urval gjordes genom att läsa abstrakt och titlar (Bryman, 2018). Antalet abstrakt som lästes var 68 från PubMed och 65 från EBSCO host. Totalt hämtades 27 artiklar i full text sammanlagt från databaserna. Artiklarna valdes ut då de bidrog till att besvara syftet. De artiklar som enbart behandlade riskfaktorer exkluderades till förmån för de som inkluderade skyddsfaktorer. Nio artiklar härstammade från USA, två från Kanada, tre från Nederländerna, en från England, två från Australien, två från Sverige och en från Hawaii. Antalet deltagare i alla artiklar varierade mellan n=17 till 19 644 och deltagarna hade en ålder mellan tio och tjugo år. Två av artiklarna baserades på kodat material från andra studier och redovisade inte ålder på deltagarna. Tre utav artiklarna innefattade endast män, ingen innefattade endast kvinnor. Tolv artiklar inkluderade både män och kvinnor och fem artiklar hade inte specificerat antalet män och kvinnor eller könstillhörighet. Nio av artiklarna var genomförda med en tvärsnittsdesign, tre kvantitativa intervju/semistrukturerad intervju och enkät, fem longitudinella, två kvasiexperimentella och en prospektiv fallstudie (Bilaga 2).

3.3 Inklusions- och exklusionskriterier

För att säkerställa hög kvalitet på artiklar inkluderade i denna studie användes följande kriterier för inkludering; Endast artiklar som publicerats i refereed tidskrifter inkluderades, vilket verifierades genom Ulrichs web-databasen som gav information om vilka tidskrifter som använder sig av kollegialt granskade artiklar (Högskolebiblioteket i Skövde, 2020). De inkluderade originalartiklarna var skrivna på engelska och handlade om förebyggande åtgärder mot ungdomskriminalitet, normbrytande beteende och skyddsfaktorer inom fritidsaktiviteter. Sökningarna genomfördes från år 2010 till 2023 men utökades till år 2006 till 2023 för att öka relevanta sökträffar. En söktabell upprättades för att ge en översikt över sökvägarna (bilaga 1). De inkluderade artiklarna granskades noga med hjälp av checklistor från Equator-nätverket för att bedöma kvalitet, tillförlitlighet och trovärdighet för både kvalitativa och kvantitativa artiklar (bilaga 2). Artiklar utan tydligt redovisade etiska tillvägagångssätt uteslöts från studien.

3.4 Analys

En tematisk analys har använts för att hitta mönster och teman i de utvalda artiklarna i enlighet med Braun och Clarke (2006) sex steg. Metoden innebar en femstegsprocess som identifierade teman och det sjätte steget var att skriva rapporten. I steg ett lästes valda artiklar igenom flertalet gånger, sammanfattades och diskuterades upprepade gånger. I steg två markerades och kopierades utvalda textstycken från varje artikel vilka relaterade till syftet, till ett gemensamt dokument. Därefter lästes textstyckena flera gånger och meningar som hade anknytning till syftet identifierades och kodades. I steg tre jämfördes och kategoriserades alla koder från artiklarna för att utveckla teman som besvarade studiens syfte. I det fjärde steget granskades kopplingarna mellan koderna och de olika temana noggrant. De temana som framkom kategoriserades ytterligare samt diskuterades. Slutligen framträdde fem teman som var *personlig utveckling, socialt stöd, meningsfullhet och självkänsla, struktur och ledarskap inom fritidsaktiviteter* och *individpassad aktivitet* (Braun & Clarke, 2006). Studiens metod har kontrollerats genom användning av Prisma, en granskningsmall som är lämplig för systematiska litteraturstudier för att säkerställa den systematiska litteraturöversiktens transparens, replikerbarhet och kvalitet. Prisma innehåller flertalet checklistor och riktlinjer (Prisma, 2020). Enbart originalartiklar och referentgranskade artiklar användes som underlag till litteraturstudien.

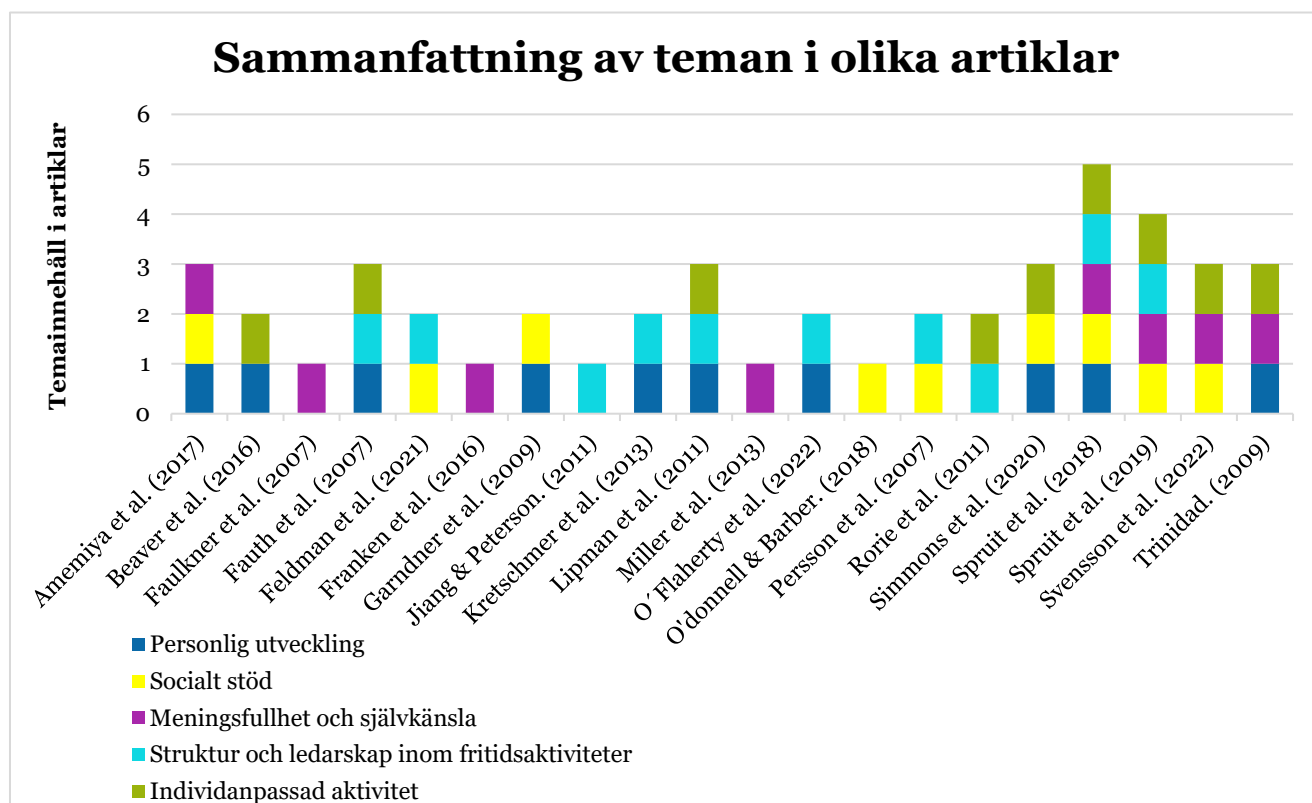
3.5 Etiska överväganden

Enligt Bryman (2018) bör tillförlitligheten i kvalitativa studier bedömas genom begrepp som exempelvis överförbarhet och reliabilitet. Utgångspunkten är en litteraturstudie där allt material avidentifierats från eventuella personuppgifter. Alla artiklar granskades utifrån etiska aspekter med hjälp av relevanta checklistor och samtliga moment dokumenterades för att inkluderas i arbetet. Även metoderna och datainsamlingsmetoderna för de valda artiklarna granskades för att säkerställa etisk acceptans, särskilt med tanke på att studierna inkluderar personer under 18 år som inte är myndiga. Genom att noggrant beskriva och dokumentera forskningsprocessen uppfylls reliabiliteten. Dokumentationen bidrar till att underlätta läsarens bedömning av studiens överförbarhet och därmed möjligheten att tillämpa resultaten i en annan kontext (Bryman, 2018). Det fanns en risk gällande objektiviteten i litteraturstudien

då vi var två personer med liknande förförståelse i ämnet. Därför krävdes noggrannhet gällande sökningarna och val av artiklar så att de inte enbart bekräftade den förförståelse som förelåg. En fördel med att vara två personer var att det möjliggjorde kontinuerlig uppmärksamhet på att undvika förutfattade meningar. Dessutom tillförde vi regelbundet olika perspektiv och infallsvinklar.

4 RESULTAT

I följande avsnitt presenteras resultatet av den strukturerade litteraturstudien baserad på tjugo vetenskapliga originalartiklar samt den tematiska analysen. Resultatet av den tematiska analysen resulterade i fem olika teman: *Personlig utveckling*, *Socialt stöd*, *Meningsfullhet och självkänsla*, *Struktur och ledarskap inom fritidsaktiviteter* samt *Individanpassad aktivitet* (figur 1).

Figur 1. Översikt över valda artiklar och identifierade teman

4.1 Personlig utveckling

Tio artiklar fokuserar på strukturerade fritidsaktiviteter som en del av att främja positiv utveckling hos ungdomar. Utvecklingen av positiva egenskaper och uppföranden bidrar till välbefinnande och minskad risk för normbrytande beteenden (Spruit et al. 2018a; Beaver et al., 2016; Lipman et al., 2011; Gardner et al., 2009; Kretschmer et al., 2014; Simmons et al., 2020; Trinidad, 2009; O'Flaherty et al., 2022; Amemiya et al., 2017; Fauth et al., 2007). Lipman et al. (2011) beskriver dessa positiva egenskaper som självkänsla, självförtroende och positiv inställning, medan O'Flaherty et al. (2022) betonar vikten av goda akademiska prestationer och utveckling av sociala och kommunikativa färdigheter. Gardner et al. (2009) visar att personlig utveckling kan minska risken för negativt beteende hos ungdomar och Simmons et al. (2020) pekar på hur strukturerade fritidsaktiviteter kan främja positiva egenskaper och minska ungdomskriminalitet. Motivation för deltagande i dessa aktiviteter är av betydelse för att minska risk för normbrytande beteende. Sport och fysisk aktivitet kan ha en positiv inverkan på ungdomar genom att öka självkänsla, stärka sociala färdigheter och

förbättra hälsa och välbefinnande samt hjälpa till att utveckla samarbetsförmåga och teamarbete (Lipman et al., 2011). Kretschmer et al. (2014) fann att tidig pubertal utveckling och snabbare mognad var relaterade till högre fall av negativt beteende hos både pojkar och flickor. Strukturerade aktiviteter kan också vara effektiva för att stärka ungdomars kulturella identitet och känsla av ansvar gentemot samhället (Trinidad, 2009). En artikel av Amemiya et al. (2017) påpekar att ungdomar som begår brott kan använda detta som en coping-strategi för att hantera stress och problem i sina liv och behöver därmed lära sig att hantera svårigheter utan att begå brott. Deltagande i olika strukturerade fritidsaktiviteter påverkar också ungdomars utveckling på olika sätt enligt Fauth et al. (2007), där sportaktiviteter var kopplade till minskad ångest och depression men till ökad brottslighet och droganvändning, medan deltagande i konst- och elevrådsaktiviteter bidrog till minskad droganvändning. Strukturerade klubbar och kyrkogrupper hade inte någon signifikant påverkan på ångest, depression, ökad brottslighet eller droganvändning. Sammantaget visar de tio artiklarna tydligt att strukturerade fritidsaktiviteter kan fungera som en plattform för främjande av positiv personlig utveckling hos ungdomar.

4.2 Socialt stöd

Strukturerade ungdomsaktiviteter kan spela en avgörande roll genom att erbjuda en trygg och positiv miljö som ger socialt stöd till ungdomar. Enligt Persson et al. (2007) tenderar ungdomar som upplever negativa känslor relaterade till hemmiljön att undvika vuxenledda strukturerade aktiviteter till förmån för mer informellt umgänge på stan. I motsats till ungdomar som upplever en generellt positiv hemmiljö och därför gärna engagerar sig i strukturerade aktiviteter. Forskning av Svensson et al. (2022) understryker vikten av goda kamratrelationer, vilket anses vara en avgörande faktor i sambandet mellan aktiviteter och normbrytande beteende. Författarna konstaterar att positiva kamratrelationer fungerar som en skyddsfaktor, medan negativa relationer kan öka risken för normbrytande beteende och cannabisbruk. Amemiya et al., (2017) betonar betydelsen av att söka och upprätthålla stödjande relationer vid rehabilitering av ungdomsbrottslingar, för att motivera dem att sluta begå brott. Spruit et al. (2018) noterar att en intervention som erbjuder socialt stöd från tränare och andra deltagare kan hjälpa ungdomar att utveckla positiva sociala relationer och minska risken för social isolering och känsla av utanförskap. Denna intervention involverade mentorskap och tränare kombinerat med fysisk aktivitet. Spruit et al. (2019) visar att ungdomar med hög grad av socialt stöd har större chans att undvika kriminellt beteende trots flera riskfaktorer, jämfört med ungdomar som inte har samma stöd. Gardner et al. (2009) betonar vikten av att ta hänsyn till gruppdynamik och kamraters inverkan på beteende, speciellt i idrottskontexter. O'donnell och Barber (2020) påpekar betydelsen av att skapa en positiv social miljö inom idrottslag, där kamraterna kan fungera som skyddande faktorer mot negativa beteenden. Sammanfattningsvis framhäver artiklarna att strukturerade fritidsaktiviteter spelar en avgörande roll som värdefullt socialt stöd för ungdomar.

4.3 Meningsfullhet och självkänsla

Att erbjuda ungdomar meningsfull sysselsättning, såsom strukturerade fritidsaktiviteter, kan stärka självkänsla och bidra till känslan av tillhörighet i samhället. Trinidad (2009) poängterar att tillgången till meningsfulla aktiviteter kan vara ett viktigt verktyg för att förebygga ungdomskriminalitet. I stället för att rikta uppmärksamhet mot beteendeproblem kan aktiviteter i sig tillåta ungdomar att genom eget engagemang och deltagande främja

självutveckling. Trinidads (2009) studie visade att deltagare av strukturerade aktiviteter upplevde positiva effekter, såsom ökad känsla av gemenskap, meningsfullhet, självkänsla och minskad känsla av utanförskap. Faulkner et al. (2007) har undersökt sambandet mellan intensiv fysisk aktivitet och ungdomsbrottslighet och har kommit fram till att det finns ett positivt samband mellan dessa två faktorer. Däremot visar resultaten att självkänsla kan spela en förmedlande roll i detta samband, vilket innebär att hög självkänsla kan minska risken för ungdomsbrottslighet även om ungdomen deltar i intensiv fysisk aktivitet. Resultaten tyder på att fysisk aktivitet i sig inte är lösningen för att minska ungdomsbrottslighet. Miller et al. (2007) påpekar också positiva samband mellan idrottsengagemang och normbrytande beteende men pekar på den sociala och moraliska miljön som bidragande faktorer. En positiv social och moralisk miljö kan vara en familj eller en samhällsgrupp som värdesätter empati, medkänsla och rättvisa. I en sådan miljö uppmuntras och belönas positivt beteende som visad omtanke och respekt för andra, vilket kan leda till en hög grad av moralisk utveckling hos individer. En negativ social och moralisk miljö kan vara en miljö där sociala normer och värderingar är baserade på själviska intressen och bristande empati. Denna typ av miljö kan ge upphov till högre nivåer av aggressivitet, antisocialt beteende och bristande moralisk utveckling (Miller et al., 2007). Svensson et al. (2022) belyser interaktionen mellan strukturerade och ostrukturerade aktiviteter som en betydelse för dess påverkan på normbrytande beteende. Ungdomar som deltar i strukturerade aktiviteter kan således ha lägre risk för normbrytande beteende, även om de också utför ostrukturerade aktiviteter med risktagande kamrater. Strukturerade fritidsaktiviteter stärker ungdomars självkänsla och skapar en känsla av gemenskap och meningsfullhet, vilket bidrar till att förebygga normbrytande beteenden och främja positiv utveckling.

4.4 Struktur och ledarskap inom fritidsaktiviteter

Tio artiklar identifierades där betydelsen av struktur och ledarskap inom fritidsaktiviteter kunde ses som en skyddsfaktor. Enligt fem av dessa artiklar kunde strukturerade sportbaserade interventioner identifieras som skyddsfaktorer för minimerad risk av kriminellt beteende (Kretschmer et al., 2014; Lipman et al., 2011; O Flaherty et al., 2022; Rorie et al., 2011; Svensson et al., 2022). Strukturerade aktiviteter som inte var sportsbaserade, såsom musik, konst och kyrkliga aktiviteter visade sig vara en skyddsfaktor enligt fyra artiklar, (Gardner et al., 2009; Fauth et al., 2007; Simmons et al., 2020; Feldman et al., 2021). Forskning indikerar på betydelsen av att delta i strukturerade fritidsaktiviteter med tydligt ledarskap från vuxna utanför familjen. Ett mentorskap från en icke-familjemedlem kan fungera som en förebild och potentiellt utöka ungdomars förtroende för vuxna auktoriteter (Simmons et al., 2020). Fyra studier framhåller att en god struktur inom fritidsaktiviteten är avgörande för att motverka att unga söker sig till en mer destruktiv livsstil och för att förebygga ungdomskriminalitet. En tydlig och stabil struktur skapar en trygg och stödjande miljö där unga får möjlighet att utveckla positiva relationer, lära sig sociala färdigheter och hitta meningsfulla aktiviteter som kan ersätta normbrytande beteenden (Svensson et al., 2022; Simmons et al., 2020; Rorie et al., 2011; Fauth et al., 2007). Det framkom dock att fysiska eller sportsbaserade interventioner i sig inte enbart är skyddsfaktorer. Flera studier visade att sportsbaserade interventioner och fysisk aktivitet även kan vara en riskfaktor för ungdomar att utveckla normbrytande beteende. Struktur, kultur och normer inom fritidsaktiviteter identifierades som avgörande faktorer för ett positivt resultat av interventionen (Faulkner et al., 2007; Kretschmer et al., 2014; Persson et al., 2007; Rorie et al., 2011; Jiang & Peterson, 2011). Sportsbaserade interventioner som inte erbjöd tillräcklig struktur (Svensson et al.,

2022), stöttning för ungdomarna (O' Flaherty et al., 2022) eller sporter som i högre grad accepterar våld (exempelvis amerikansk fotboll) ökade risken för normbrytande beteende (Beaver et al., 2016). Den sociala och moraliska miljön inom strukturerade fritidsaktiviteter har också visat sig ha effekt på normbrytande beteende hos ungdomar. Inom sporter där det utvecklats en sämre social och moralisk miljö exempelvis "jock-identitet" bidrar sportaktiviteten till att öka risken för ungdomskriminalitet jämfört med grupper som inte deltar i sportaktiviteter (Miller et al., 2007). "Jock-kultur" kan beskrivas som en idrottskultur som ofta kännetecknas av en överdriven betoning av prestation, konkurrens och macho-kultur. Det kan också inkludera en acceptans av våld och sexistiska attityder, vilket kan ha negativa konsekvenser för ungdomars hälsa och välbefinnande (Miller et al., 2007). Enligt Faulkner et al., (2007) identifierades inget samband mellan hård fysisk träning och minskad ungdomskriminalitet. Sammantaget identifierar flera studier betydelsen av att fritidsaktiviteterna är strukturerade och att det därmed är en avgörande faktor för hur strukturerade fritidsaktiviteter är en skyddsfaktor mot ungdomskriminalitet.

4.5 Individanpassad aktivitet

Att anpassa fritidsaktiviteter för att möta behov och intressen för ungdomar är en strategi inom förebyggande arbete mot ungdomskriminalitet. Enligt flera artiklar som har undersökt detta tema är individanpassad aktivitet en central faktor och förutsättning för att effektivt förebygga ungdomskriminalitet. Forskning visar att det inte räcker med enbart fysisk aktivitet för att förebygga ungdomskriminalitet. Två studier, utförda av Spruit et al. (2018) och Lipman et al. (2011), betonar vikten av att kombinera fysisk aktivitet med förebyggande arbete på andra områden. Det innebär att fysiska aktiviteter bör anpassas efter målgruppen och integreras i en bredare kontext av förebyggande insatser. Det kan inkludera att adressera sociala, psykologiska och miljömässiga faktorer som kan påverka risken för ungdomskriminalitet (Spruit et al., 2018; Lipman et al., 2011). Enligt Svensson et al. (2020) har strukturerade fritidsaktiviteter även visat sig vara effektiva i att förebygga användandet av cannabis bland unga. Detta tyder på att rätt utformade och målgruppsanpassade fritidsaktiviteter kan ha en bredare inverkan på ungas beteenden och inställning till droger. För att bättre kunna anpassa strukturerade fritidsaktiviteter efter målgruppen och öka förståelsen för de faktorer som påverkar ungdomskriminalitet, betonar Lipman et al. (2011) vikten av att kombinera flera olika interventioner. Att integrera fysisk aktivitet som en del av en bredare strategi kan bidra till en mer holistisk förståelse och mer effektiva förebyggande insatser. Individanpassad aktivitet kan utgöra en central komponent i det förebyggande arbetet mot ungdomskriminalitet, där behovet av att skapa en holistisk strategi och anpassa aktiviteter efter målgruppens specifika behov och förhållanden bör framhåvas.

5 DISKUSSION

5.1 Resultatdiskussion

Denna litteraturstudie syftade till att identifiera ett antal skyddsfaktorer vilka förekommer inom strukturerade fritidsaktiviteter och undersöka deras potential att förebygga ungdomskriminalitet. Genom att analysera tjugo relevanta artiklar kunde fem teman utkristalliseras: *Personlig utveckling, Socialt stöd, Meningsfullhet och självkänsla, Struktur och ledarskap inom fritidsaktiviteter samt Individanpassad aktivitet*. De fem teman som presenteras i denna studie motsvarar således fem relevanta skyddsfaktorer. Vidare vore det givande att utförligare definiera varje skyddsfaktor och klargöra deras inbördes relationer. Flera studier framhävde en mängd olika skyddsfaktorer som relaterar på varierande sätt till varandra och existerar i olika utsträckning beroende på kontext. Enligt Socialstyrelsen (2020b) ligger utmaningar i en kombination av faktorer, vilket betyder att förebyggande åtgärder måste utformas och implementeras på flera nivåer och genom samordnade insatser mellan olika aktörer och instanser (Uppdrag psykisk hälsa, 2020). Detta skulle bidra till en klarare förståelse av de olika aspekterna och deras samverkan. För att effektivt hantera problemet med normbrytande beteende och ungdomskriminalitet är det viktigt att ta hänsyn till den mångfacetterade natur som ligger bakom dessa fenomen. Det är värt att notera att det inte finns någon enkel förklaring till varför vissa ungdomar utvecklar normbrytande beteenden eller begår brott. Forskningen inom området är omfattande och olika teorier och förklaringsmodeller är i ständig utveckling för att förstå dessa fenomen (Socialstyrelsen, 2020b). Emellertid finns det en brist på forskning när det gäller skyddsfaktorer som kan förebygga ungdomskriminalitet (Sundell, 2008).

Studiepopulationen i de valda artiklarna behandlas inte närmare i denna studie, det kan därför vara svårt att bedöma hur representativa resultaten är för olika populationer, samhällen eller kulturer. Resultatet kan vara specifikt för de valda studierna och är således inte nödvändigtvis generaliserbart till andra sammanhang eller populationer. De valda artiklarna hade olika perspektiv och syften, vilket gjorde det svårt att generalisera skyddsfaktorer för att förebygga ungdomskriminalitet inom strukturerade fritidsaktiviteter. Flera studier nämnde olika lagsporter eller fysisk aktivitet som möjliga strukturerade fritidsaktiviteter, utan att specificera dessa närmare. Artiklarna hade varierande relevans på grund av ämnets komplexitet samt studiernas olika syften. Det framkom att deltagande i strukturerade fritidsaktiviteter med vuxet ledarskap kan erbjuda en rad positiva upplevelser för ungdomar. Tydliga regler och förväntningar skapar en känsla av ordning och trygghet (Trinidad, 2009), och när vuxna fungerar som positiva förebilder, kan de inspirera och motivera deltagarna att sträva efter personlig utveckling (Simmons et al., 2020). Ytterligare en viktig aspekt är betydelsen av samhörighet och stöd från kamrater inom dessa strukturerade aktiviteter. En stark gemenskap på individnivå och i samhället kan fungera som en skyddsfaktor för ungdomar (Ring, 2013) genom att främja känslan av sammanhang och öka det psykologiska och sociala välbefinnandet (Antonovsky, 1991). Å andra sidan, visade flertalet studier att aktiviteter som saknar struktur eller vuxet ledarskap kan ha motsatt effekt. Utan tydliga ramar och regler blir det svårt att upprätthålla en positiv och trygg miljö. Deltagarna kan känna sig osäkra och oönskade beteenden eller konflikter kan uppstå som inte hanteras konstruktivt (Miller et al., 2007). Trots de utmaningar som presenteras av den varierande och komplexa naturen hos strukturerade fritidsaktiviteter och dess inverkan på ungdomskriminalitet, ger denna litteraturstudie insikter

i de potentiella skyddsfaktorer som kan utvecklas för att främja ungdomars välmående och motverka normbrytande beteenden och därmed förebygga ungdomskriminalitet.

5.1.1 Hälsans bestämningsfaktorer i relation till strukturerade fritidsaktiviteter

Hälsans bestämningsfaktorer påverkar en individs hälsa och välbefinnande. Dessa faktorer kan vara biologiska, psykologiska, sociala eller miljömässiga och har en tydlig sammankoppling med faktorer som påverkar ungdomskriminalitet (Pellmer-Wramner & Wramner, 2017; O’Flaherty et al. 2022). Hälsans bestämningsfaktorer kan användas när det gäller att identifiera potentiella vägar till att skapa en koppling mellan dessa faktorer och därmed minska risken för ungdomskriminalitet (Pellmer-Wramner & Wramner, 2017; O’Flaherty et al., 2022; Persson et al., 2007). Exempelvis är socialt stöd från familj, vänner, skola och samhälle betydande faktorer vilka främjar hälsa och minskar risk för ungdomskriminalitet (Zakaria et al. 2022). När ungdomar har starka sociala nätverk och stödjande relationer har de bättre möjligheter att utveckla positiva coping-strategier, resiliens och undvika kriminellt beteende. Socialt stöd erbjuder trygghet, känsla av tillhörighet och möjlighet till positiva aktiviteter och sysselsättning (Svensson et al., 2022). Enligt tidigare forskning är det välkänt att en rad faktorer, såsom socioekonomisk status, utbildning, fysisk hälsa och socialt stöd, påverkar ungdomars risk att involveras i ungdomskriminalitet (Socialstyrelsen, 2020b). I enlighet med denna studie kan flertalet av hälsans bestämningsfaktorer adresseras samtidigt genom strukturerade fritidsaktiviteter och därmed skapa en positiv miljö för ungdomar att engagera sig i. Fritidsaktiviteter kan erbjuda en meningsfull sysselsättning för ungdomar och främja hälsa. För att öka effektiviteten i det förebyggande arbetet mot ungdomskriminalitet, är det av betydelse att aktiviteterna är tillräckligt strukturerade och att det finns tillräckligt med stöd från engagerade vuxna (Persson et al., 2007; Rorie et al., 2011). Genom att delta i sådana aktiviteter kan ungdomar utveckla betydelsefulla färdigheter och självförtroende, samtidigt som de får möjlighet att interagera med positiva vuxenförebilder och bygga sociala nätverk vilket visat sig ha en skyddande effekt mot utvecklandet av normbrytande mönster (Zakaria et al. (2022); Persson et al., 2007). Det finns flertalet demografiska faktorer som exempelvis kön, ålder, socioekonomisk status och etnicitet, som inte kan förbises då de påverkar risk för ungdomskriminalitet och hälsa (BRÅ, 2023). Vad som skiljer dessa faktorer från våra övriga teman är deras egenskap att fungera både som skyddsfaktorer och riskfaktorer. Då denna studie främst fokuserat på skyddsfaktorer, var det inte möjligt att inkludera demografiska faktorer som ett separat tema. Trots detta har vi ägnat betydande uppmärksamhet åt att diskutera dessa faktorer. Svag socioekonomisk status, bristande tillgång till resurser och möjligheter samt diskriminering medför ökad risk för ungdomskriminalitet (Jiang & Peterson, 2011; Fauth et al., 2007).

Kön kan vara en avgörande faktor för val av fritidsaktivitet och utveckling av kriminellt beteende (Gardner et al., 2009; O’ donnell & Barber, 2020; Miller et al., 2007). Enligt Socialstyrelsen (2020a) finns forskning som visar att kön kan påverka vad som är en riskfaktor och vilka riskfaktorer som barnet eller den unga är särskilt mottaglig för. Enligt Fauth et al. (2007) finns det skillnad mellan könen i val av fritidsaktiviteter, hänsyn bör därför tas till dessa könsspecifika faktorer för att kunna implementera effektiva interventioner och stödåtgärder. Kön tycks därmed påverka relationen mellan fritidsaktiviteter och brottslighet. Ungdomar som befinner sig i riskzon för kriminellt beteende kan dra nytta av individanpassad aktivitet och insatser. Att erbjuda strukturerade fritidsaktiviteter som är anpassade efter ungdomarnas intressen, behov och bakgrund kan främja personlig utveckling, självkänsla och samhällsengagemang. Genom att möta ungdomarnas individuella behov kan chanserna öka för att välja en väg bort från kriminalitet (Spruit et al., 2018; Lipman et al., 2011). I år 2023, har Riksidrottsförbundet i Sverige fått ett anslag om 100 miljoner kronor för att utveckla idrottsverksamhet för barn i områden med socioekonomiska utmaningar där ungdomskriminaliteten också är hög. Vilket möjliggör tillgången till strukturerade

idrottsaktiviteter för fler. Med målsättning att erbjuda deltagarna en aktiv och meningsfull tillvaro med hjälp av en ökning av antalet ungdomsledare (Regeringskansliet, 2023). Etnicitet och känslan av eller avsaknad av tillhörighet är ytterligare faktorer som kan agera både skyddsfaktor och riskfaktor för ungdomskriminalitet. Jiang & Peterson (2011) visade att andra generationens invandrare tenderar att i högre grad delta i strukturerade fritidsaktiviteter jämfört med första generationens invandrare. Skillnad mellan dessa grupper uppmätte en minskning av ungdomskriminalitet i andra generationen. Vilket påvisar att strukturerade fritidsaktiviteter fungerar som en skyddsfaktor som kan förebygga ungdomskriminalitet. För att fördjupa förståelsen och effektiviteten av det förebyggande arbetet genom strukturerade fritidsaktiviteter behövs ytterligare forskning. Studier som undersöker sambandet mellan hälsans bestämningsfaktorer och deltagande i strukturerade fritidsaktiviteter kan bidra till att utforma målinriktade insatser och informera politiska beslut som främjar en säker och stödande miljö för ungdomars utveckling och minskar risken för ungdomskriminalitet (Socialstyrelsen, 2020b). Studien har haft en tydlig inriktning på att undersöka skyddsfaktorer i förhållande till strukturerade fritidsaktiviteter och ungdomskriminalitet, vilket har gett upphov till en viss komplexitet då det mesta av tillgänglig litteratur fokuserar på riskfaktorer. En strikt åtskillnad mellan de två faktorerna hade underlättat men är inte möjlig. Resultaten från studien indikerar att vissa skyddsfaktorer också fungerar som riskfaktorer i vissa sammanhang, och vice versa. Exempelvis framkom det att fysiska eller sportsbaserade interventioner i sig inte enbart är skyddsfaktorer. Flera studier visade att sportsbaserade interventioner och fysisk aktivitet även kan vara en riskfaktor för ungdomskriminalitet om de inte är tillräckligt strukturerade och övervakade av vuxna (Faulkner et al., 2007; Kretschmer et al., 2013; Persson et al., 2007; Rorie et al., 2011). Särskilt idrotter som accepterar våld och aggression, exempelvis amerikansk fotboll eller rugby, kan bidra till en ökad normalisering av våldsbeteenden bland unga (Faulkner et al., 2007). Det är viktigt att vara medveten om detta för att kunna adressera problemet. Enligt Andershed et al. (2016) framkommer det att individer som har fler skyddsfaktorer har betydligt bättre prognos jämfört med de som har färre skyddsfaktorer. Resultaten visade att individer med mellan 8–10 skyddsfaktorer i sin livssituation i stort sett inte uppvisade någon tendens att begå brott. Vilket skilde sig från de individer som endast hade en skyddsfaktor vilka uppvisade 20% högre risk att bli dömda för brott. Enligt Andershed et al. (2016) innebär detta att ju fler skyddsfaktorer som finns i en persons liv, desto lägre blir risken för att personen begår brott. Mot denna bakgrund ser vi med välkomnande ögon på ytterligare forskning inom området skyddsfaktorer, då befintliga studier har visat på deras starka positiva effekter. Strukturerade fritidsaktiviteter kan bidra med flera skyddsfaktorer som kan förebygga ungdomskriminalitet och främja ungas välbefinnande.

5.1.2 KASAM i relation till strukturerade fritidsaktiviteter

En person med hög KASAM upplever sin tillvaro som begriplig, hanterbar och meningsfull. Genom denna studie integreras resultaten med begreppet KASAM då strukturerade fritidsaktiviteter kan bidra till att öka ungdomars självkänsla (Amemiya et al., 2027; O'Flaherty et al., 2022) och främja personlig utveckling (Simmons et al., 2020, Trinidad, 2009) vilket bidrar till en känsla av meningsfullhet (Franken et al., 2016). Enligt KASAM kan detta öka upplevelsen av att livet är begripligt och hanterbart. Aktiviteter som utmanar ungdomar, samtidigt som de fortfarande är hanterbara, kan ha en positiv inverkan på deras självförtroende och självkänsla, vilket i sin tur kan främja hög KASAM (Antonovsky, 1991). Vidare kan de sociala relationer som ungdomar utvecklar genom fritidsaktiviteter ge dem ett starkt socialt stöd, vilket är ytterligare en faktor som positivt kopplas till hög KASAM (Faulkner et al., 2007; Miller et al., 2007; Trinidad, 2009).

Genom att belysa sambandet mellan strukturerade fritidsaktiviteter och KASAM påvisas ytterligare en fördel med att främja specifika aktiviteter för ungdomar. I enlighet med denna

studie skulle ett stärkt KASAM således kunna bidra till ökad hälsa och välbefinnande samt förebygga problem som exempelvis ungdomskriminalitet. Det är dock viktigt att betona att KASAM är en subjektiv upplevelse och inte något objektiva faktum. KASAM mäts genom ett självskattningsformulär som skattas på en sju-gradig skala, ju högre känsla av sammanhang desto högre poäng (Antonovsky, 1991). För att få konsekventa resultat bör behovet av att mäta KASAM beaktas och utökas för framtida forskning. Men subjektiviteten av att mäta KASAM förblir en utmaning då individen kan uppleva sin tillvaro som begriplig, hanterbar och meningsfull på ett sätt som inte är hälsosamt eller adaptivt i längden, till exempel om en individ är medlem i en idrottsorganisation som uppmuntrar till "jock-kultur" eller har en destruktiv livsstil med inslag av kriminalitet. KASAM består av tre separata komponenter; hanterbarhet, meningsfullhet och begriplighet vilka är sammanflätade. Svårigheten i dagsläget är att det inte finns någon pålitlig metod som mäter de tre KASAM-dimensionerna separat. Vilket gör det svårt att utröna vilken komponent som har ett högre respektive lägre värde och hur de är relaterade till varandra. Kunskapen om komponenternas innevarande relation skulle resultera i kännedom om hur personers KASAM påverkas och följaktligen öka resiliensen mot olika stressfaktorer och ohälsa. Ett behov av att mäta begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet separat är därför önskvärt för framtida forskning, ännu är detta inte utvecklat (Hochwälder, 2019).

5.1.3 Folkhälsopolitiska mål och Agenda 2030 i relation till strukturerade fritidsaktiviteter

De åtta svenska folkhälsopolitiska målen är grundade i principer som stämmer överens med målen och principerna i Agenda 2030, vilka strävar efter att skapa en inkluderande och hållbar framtid för alla (Folkhälsomyndigheten, 2022a). Genom att erbjuda strukturerade fritidsaktiviteter ger samhället ungdomar möjlighet att engagera sig i meningsfulla aktiviteter och därigenom utöka sitt deltagande i den sociala gemenskapen (Kultur och fritidsnämnden, 2022). Ett särskilt mål inom folkhälsopolitiken strävar efter att stärka individernas engagemang och makt över sina liv och hälsa, vilket även är en central princip inom Agenda 2030 (Folkhälsomyndigheten, 2022a). Jämställdhet och hållbarhet är två centrala aspekter som kan kopplas till diskussionen om strukturerade fritidsaktiviteter och dess påverkan på ungdomar. Ur ett jämlikhetsperspektiv kan strukturerade fritidsaktiviteter bidra till att skapa en mer jämställd och inkluderande miljö för unga individer. Genom att erbjuda lika tillgång till meningsfulla aktiviteter och möjligheter till delaktighet och inflytande, kan samhället bidra till att minska ojämlikheter och främja jämställdhet. Det är av vikt att aktiviteterna är tillgängliga för alla samt att det finns en medvetenhet om och bekämpning av eventuella könsstereotyper och könsdiskriminering (Kultur och fritidsnämnden, 2022). Strukturerade fritidsaktiviteter kan också fungera som en plattform för att öka medvetenheten om hälsa och lära ungdomar om vikten av en hälsosam livsstil vilket kan bidra till hållbarhet inom hälsa (Folkhälsomyndigheten, 2022b). Genom att tillhandahålla aktiviteter som främjar både fysisk aktivitet och psykisk hälsa, förser samhället ungdomar med kunskap och verktyg samt främjar inkludering vilket är en central del av Agenda 2030:s övergripande mål (Globala målen, 2023a; Globala målen 2023b). Artiklarna betonar även betydelsen av socialt stöd från olika sammanhang som vänner, familj, sociala sammanhang och skolan (Persson et al., 2007; Svensson et al., 2022; Amemiya et al., 2017; Spruit et al., 2018; Spruit et al., 2019; Gardner et al., 2019). Genom att delta i strukturerade fritidsaktiviteter får ungdomar möjlighet att bygga positiva relationer och stödjande nätverk. Det sociala stödet kan ha en positiv inverkan på psykisk hälsa och minska risken för psykisk ohälsa (Uppdrag psykisk hälsa, 2020). Det är

viktigt att notera att strukturerade fritidsaktiviteter i sig inte kan lösa alla problem relaterade till jämställdhet och hållbarhet. Det krävs ett helhetsperspektiv och en bredare samhällsinsats för att adressera dessa utmaningar på ett mer omfattande sätt. Men genom att erbjuda ungdomar möjlighet till meningsfulla aktiviteter, ökad delaktighet, stödjande sociala nätverk och kunskap om hälsa och hållbarhet, kan strukturerade fritidsaktiviteter vara en viktig komponent i arbetet för att främja både jämställdhet och hållbarhet i enlighet med de folkhälsopolitiska målen och Agenda 2030.

5.2 Metoddiskussion

I denna studie användes en strukturerad litteraturstudie med tematisk analys som metod. Enligt Malterud (2014) är litteraturstudier och tematiska analyser viktiga kvalitativa forskningsmetoder, som ofta används för att undersöka och beskriva fenomen eller problem från olika perspektiv. Studien inkluderade 20 artiklar, både kvalitativa och kvantitativa, och fokuserade på att identifiera skyddsfaktorer förekommande inom strukturerade fritidsaktiviteter vilka potentiellt skulle kunna förebygga ungdomskriminalitet. En av metodens styrkor var att datainsamlingen kunde ske metodiskt genom strukturerade sökningar vilket var tidsbesparande jämfört med empiriska studier då all data samlas in från redan genomförda studier (Backman, 2016). En av metodens svagheter var dock att det fanns begränsningar och svårigheter i att hitta relevanta sökord och sökblock. Därför identifierades ett antal nyckelartiklar i den inledande fasen vilka fungerade som referenser och bidrog med söktermer och sökord (Karolinska institutet, 2022). Sökningar i bredare forskningsövergripande databaser genomfördes för att undvika att inskränka sökningen till fåtalet specifika vetenskapsområden. Då folkhälsovetenskap är en tvärvetenskap som samlar och integrerar flera ämnesområden finns det mycket kunskap att hämta från olika discipliner, vilket kan öka tillgången till relevanta studier. Men det kan också göra sökandet efter relevant information till en utmaning då den efterfrågade informationen kan vara dold bakom olika teoretiska perspektiv och förekomma inom sammanhang som inte alltid är självklara. Därmed kan det vara en utmaning att lokalisera informationen. Bryman (2018) betonar vikten av att ha en tillräckligt omfattande och representativ samling av källmaterial för att kunna dra relevanta slutsatser. En utökad mängd artiklar och data hade kunnat bidra till en mer omfattande inblick i ämnet och potentiellt förstärka validiteten genom att inkludera ännu djupare perspektiv. Studiens forskningsområde rör sig dock inom en smal och specialiserad ram, och tillgången till relevant data som stöder studiens syfte var begränsad. För en djupare och mer holistisk förståelse av skyddsfaktorer som potentiellt kan förebygga ungdomskriminalitet hade en mixed methods-ansats kunnat övervägas för att genomföra en mer genomgripande studie. Det bör emellertid noteras att en sådan metod, som kombinerar olika forskningsmetoder såsom litteraturoversikt, enkäter eller fallstudier, skulle kräva avsevärda tidsmässiga resurser, mer kunskap samt en noggrann planering för att lyckas implementeras framgångsrikt (Malterud, 2014). Emellertid bidrar en strukturerad litteraturstudie med tematisk analys med en djupgående analys av de valda artiklarna (Bryman, 2018). Genom att tillämpa denna analysmetod möjliggörs identifierandet och kategoriserandet av teman och mönster som framkommer i de samlade artiklarna (Brown & Clark, 2006). En utmaning med tematisk analys var dock risken för subjektivitet i analysen. Författarna hade möjlighet att selektera vilka teman som skulle framhävas i studien, vilket kan resultera i en oavsiktlig tolkning vilket senare kan påverka resultaten. Det betonar betydelsen av medvetenhet om eventuell forskningsbias (Malterud, 2014). Risknivån för forskningsbias har minskats genom samarbete och kontinuerliga diskussioner samt ökad medvetenhet. Det

faktum att en begränsad mängd artiklar inkluderades kan också påverka kvaliteten och generaliserbarheten av en tematisk analys (Braun & Clarke, 2006). Kvaliteten på studien är helt beroende av kvaliteten på de artiklar som ingår i studien, vilket kan påverka resultatens validitet och reliabilitet (Backman, 2016). Genom att vara transparent i tillvägagångssättet kan forskare också replikera studien och validera resultaten (Malterud, 2014).

5.3 Slutsats

Den genomförda litteraturstudien bidrar till att identifiera följande skyddsfaktorer som förekommer inom strukturerade fritidsaktiviteter vilka potentiellt skulle kunna förebygga ungdomskriminalitet; Personlig utveckling, Socialt stöd, Meningsfullhet och självkänsla, Struktur och ledarskap inom fritidsaktiviteter samt Individanpassad aktivitet. Studien indikerar att det troligtvis finns flera faktorer som påverkar om ungdomar utvecklar normbrytande beteenden som leder till kriminalitet eller inte. Det är inte enbart aktiviteterna i sig som förhindrar kriminalitet, utan ungdomarnas förmåga att dra nytta av skyddsfaktorerna även när de utsätts för flertalet riskfaktorer. Genom strukturerade fritidsaktiviteter får ungdomar tillgång till flertalet skyddsfaktorer. Skyddsfaktorerna är i stor utsträckning påverkade av den kontext de förekommer i samt hur de är relaterade till varandra. Aktiviteter kan inte betraktas isolerat från andra faktorer som påverkar ungdomars beteende, såsom exempelvis demografiska faktorer. Sammanhanget och sambandet mellan dessa skyddsfaktorer spelar en viktig roll för att förstå deras betydelse och påverkan. Deltagande i strukturerade fritidsaktiviteter kan påverka ungdomar både positivt och negativt. Temat som behandlar struktur och ledarskap inom fritidsaktiviteter identifierade att det inom vissa sporter utvecklades en mindre gynnsam social och moralisk miljö, vilket resulterade i negativa konsekvenser för ungdomarnas hälsa och välbefinnande. Fritidsaktivitetens positiva utfall påverkas således väsentligt av dess struktur, kultur och normer. Studiens resultat indikerar även att aktiviteterna bör individanpassas för att möta olika förutsättningar och behov.

I den aktuella forskningen om ungdomskriminalitet ligger huvudfokus i större utsträckning på att hantera metoder för att minska riskfaktorer än på att aktivt utforska och främja utvecklingen av skyddsfaktorer. De svenska folkhälsopolitiska målen är inriktade på att främja hälsa, välbefinnande och samhällsdeltagande bland barn och ungdomar. En väg att realisera dessa mål är genom att erbjuda välstrukturerade fritidsaktiviteter som aktivt främjar dessa aspekter. Genom att avsätta ekonomiska resurser kan samhället stödja och underlätta tillgängligheten av strukturerade fritidsaktiviteter för alla ungdomar, oavsett socioekonomisk bakgrund. Detta kan inkludera investeringar i anläggningar, utrustning och personal för att säkerställa kvaliteten och mångfalden i aktiviteterna. Genom att kombinera policys med ekonomiskt stöd och andra åtgärder kan samhället skapa en förbättrad miljö för unga, utbilda och träna aktivitetsledare till aktiva förebilder och mentorer som kan bidra med att skapa positiva associationer till vuxenvärlden. Genom detta kan fritidsaktivitetsledare fungera som förebilder och stöd för yngre deltagare, vilket kan främja positivt beteende och erbjuda en kanal för råd och stöd. Genom att känna till och förstå skyddsfaktorer kan samhällen och organisationer som erbjuder strukturerade fritidsaktiviteter anpassa och förbättra sina aktiviteter och program. Framtida forskning på området bör sträva efter att övervinna de identifierade bristerna och skapa en mer holistisk förståelse för dessa skyddsfaktorer roll i förebyggande av ungdomskriminalitet. Dessutom bör ytterligare ansträngningar göras för att definiera varje skyddsfaktor mer detaljerat och utforska deras inbördes samband för att ge en mer holistisk och fördjupad förståelse av skyddsfaktorer inom strukturerade fritidsaktiviteter.

Tack!

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Bodil Rönnewald som funnits där genom hela arbetet för att vägleda och hjälpa oss. Hennes engagemang och stöd i stort och smått har varit till stor nytta för att kunna genomföra arbetet. Vi vill även tacka vår examinator Kristina Carlén som noggrant och engagerat bidragit till vårt arbete med värdefulla kommentarer och en lärarik opponering! Och sist men inte minst vill vi ge ett tack till våra fantastiska klasskamrater som bidragit med stöttning och peppning.

Skövde 2023

Karin Rosander

Paula Dockens

6 REFERENSER

*artiklar som inkluderats i analysen

* Amemiya, J., Kieta J. & Monahan, KC. (2017). Adolescent Offenders' Qualitative Reflections on Desistance from *Crime*. *Journal of research on adolescence: the official journal of the Society for Research on Adolescence*. 2017 Dec;27(4):765-781. doi 10.1111/jora.12313

Andershed, A-K., Gibson, C. L. & Andershed, H. (2016). The role of cumulative risk and protection for violent offending. *Journal of Criminal Justice*, 45, 78-84. <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2016.02.006t>

Andershed, A-K. & Andershed, H. (2019). Risk- och skyddsfaktorer för normbrytande beteende bland unga: Att använda teori och forskning i praktiken. <https://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1372592&dswid=-5366>

Antonovsky, A. (1991). *Hälsans mysterium*. Natur och Kultur.

Backman, J. (2016). *Rapporter och uppsatser*. (uppl. 3:7) Studentlitteratur

Barnombudsmannen, (u.å.). *Barnkonventionen*. Hämtad 6 februari 2023 från <https://www.barnombudsmannen.se/stod-och-verktyg/genomfora-barnkonventionen/barns-delaktighet-och-inflytande/>

Barnombudsmannen. (2018). *Utanförskap, våld och kärlek till orten*. Hämtad från ar2018.pdf (barnombudsmannen.se)

*Beaver, K. M., Barnes, J. C. & Boutwell, B. B. (2016). Exploring the Relationship Between Violent Behaviour and Participation in Football During Adolescence: Findings from a Sample of Sibling Pairs. *Youth & Society*, 48(6), 786–809. <https://doi.org/10.1177/0044118X14541792>

Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3, 77-101. doi.org/10.1191/1478088706qp0630a

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Upplaga 3 Stockholm: Liber

Brå. (2022). *Barn, unga och brott - Brottsförebyggande rådet*. Hämtat den 20 november 2022 från [Barn, unga och brott - Brottsförebyggande rådet \(bra.se\)](http://www.brott.se)

Brå. (2001). *Brottsligheten*. Hämtat den 20 november 2022, från [Brottsligheten s.1–13 \(bra.se\)](http://www.brott.se)

Brå. (2017). *Kostnader för brott*. Hämtad den 20 november 2022, från [2017_8_Kostnader_for_brott.pdf \(bra.se\)](http://www.brott.se)

Brå. (2023). *Socioekonomisk bakgrund och brott*. Hämtad 2 juni från, <https://bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2023-03-01-socioekonomisk-bakgrund-och-brott.html>

*Fauth, R.C, Roth, J.L. & Brooks-Gunn, J. (2007). Does the neighbourhood context alter the link between youth's after-school time activities and developmental outcomes? A multilevel analysis. *Developmental psychology*. 2007 May;43(3):760-77. doi 10.1037/0012-1649.43.3.760

*Faulkner, G. E. J., Adlaf, E. M., Irving, H. M., Allison, K. R., Dwyer, J. J. M. & Goodman, J. (2007). The Relationship between Vigorous Physical Activity and Juvenile Delinquency: A Mediating Role for Self-Esteem? *Journal of Health and Social Behaviour*, 48(4), 356-371. doi:10.1177/002214650704800402

*Feldman, J.S., Zhou, Y, Weaver Krug, C., Wilson, M.N., Lemery-Chalfant, K.& Shaw, DS. (2021). Extracurricular involvement in the school-age period and adolescent problem behaviour among low-income youth. *Journal of consulting and clinical psychology*. 2021 Nov;89(11):947-955. doi: 10.1037/ccp0000685

*Franken, A., Prinstein, M.J., Dijkstra, J.K., Steglich, C.E., Harakeh, Z. & Vollebergh, W.A. (2016). Early Adolescent Friendship Selection Based on Externalizing Behaviour: The Moderating Role of Pubertal Development. The SNARE Study. *Journal of abnormal child psychology*. 2016 Nov;44(8):1647-1657. doi: 10.1007/s10802-016-0134-z

Folkhälsomyndigheten. (2022a). *Nationella folkhälsomål och målområden*. Hämtad 6 december 2022 från, Nationella folkhälsomål och målområden – Folkhälsomyndigheten (folkhalsomyndigheten.se)

Folkhälsomyndigheten. (2022b) *Hälsa som drivkraft för hållbar utveckling*. Hämtad 1 juni 2023 från, Hälsa som drivkraft för hållbar utveckling – Folkhälsomyndigheten (folkhalsomyndigheten.se)

*Gardner, M., Roth, J. & Brooks-Gunn, J. (2009). Sports participation and juvenile delinquency: The role of the peer context among adolescent boys and girls with varied histories of problem behaviour. *Developmental Psychology*, 45(2), 341-353. doi: 10.1037/a0014063.

Globala målen. (2022a). *Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen*. Hämtad 6 december 2022 från, Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen - Globala målen (globalamalen.se)

Globala målen. (2023a). *Mål 10: Minskad ojämlikhet*. Hämtad 30 mars 2023 från Mål 10: Minskad ojämlikhet - Globala målen (globalamalen.se)

Globala målen. (2023b). *Mål 3: God hälsa och välbefinnande*. Hämtad 30 mars 2023 från, Mål 3: God hälsa och välbefinnande - Globala målen (globalamalen.se)

Globala målen. (2023c). *Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt*. Hämtad 7 maj 2023 från, Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt - Globala målen (globalamalen.se)

Hochwalder, J. (2019). Sense of Coherence: Notes on some challenges for future research. *Sage Journals*. April 28, 2019.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/2158244019846687>

Högskolebiblioteket i Skövde. (2020, 1 februari). Databaser - Högskolan i Skövde. Hämtad 17 maj, från, <https://www.his.se/Biblioteket/Sokverktyg/Databaser/>

Ingesson, S. G. (2007). Growing Up with Dyslexia: Interviews with Teenagers and Young Adults. *School Psychology International*, 28(5), 574–591.
<https://doi.org/10.1177/0143034307085659>

*Jiang, X. & Peterson, R. (2011). Beyond participation: the association between school extracurricular activities and involvement in violence across generations of immigration. *Journal of Youth and Adolescence*. 2012 Mar;41(3):362-78. doi: 10.1007/s10964-011-9736-5

Karolinska Institutet. (2022). Nyckelartiklar. Hämtad 11 juni 2023, från <https://kib.ki.se/soka-vardera/soka-information/nyckelartiklar>

*Kretschmer, T., Oliver, B. R. & Maughan, B. (2013). Pubertal Development, Spare Time Activities, and Adolescent Delinquency: Testing the Contextual Amplification Hypothesis. *Journal of Youth and Adolescence*, 42(8), 1153-1166. doi: 10.1007/s10964-013-9984-4

Konaszewski, K. & Niesiobędzka, M. (2022). Sense of Coherence and Ego-Resiliency as Predictors of Maladaptive Coping Among Juveniles with Different Levels of Delinquency. *International Journal of Offender Therapy & Comparative Criminology*, 66(16), 1862–1878. <https://doi-org.libraryproxy.his.se/10.1177/0306624X211049198>

Kultur och fritidsnämnden. (2022). *Utredning om jämställd och jämlik tillgång till kultur och fritidsaktiviteter*. Hämtad 1 juni 2023 från, Microsoft Word - Utredning om jämställd och jämlik tillgång till kultur och fritidsaktiviteter rapport (eskilstuna.se)

Lazarus & Folkman. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. Springer cop.

Lindblom, S., Eriksson, L. & Hiltunen, A.J. (2017). Evaluation of the cognitive intervention programme ‘A New Direction’ targeting young offenders in Sweden. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, Vol. 18:2, ss. 176–190, doi: 10.1080/14043858.2017.1307545

*Lipman, E. L., Kenny, M., Brennan, E., O’Grady, S. & Augimeri, L. K. (2011). Helping boys at-risk of criminal activity: qualitative results of a multi-component intervention. *BMC Public Health*, 11(1), 364. <http://www.biomedcentral.com/1471-2458/11/364>

Malterud, K. (2014). *Kvalitativa metoder i medicinsk forskning: en introduktion*. (3., [uppdaterade] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

*Miller, K.E., Melnick, M.J., Barnes, G.M., Sabo, D. & Farrell, MP. (2007). Athletic Involvement and Adolescent Delinquency. *Journal of youth and adolescence*. 2007 Jul;36(5):711-723. doi: 10.1007/s10964-006-9123-9

Nilsson, I. & Wadeskog, A. (2011). *Gatuvåldets ekonomi. Del 1 – individer och förlopp*. SEE och Hjärnkraft. http://www.socioekonomi.se/Texter/AktaHuvudet/AktaHuvudet_SocEk_Del1_20110529.pdf

Nilsson, I. & Wadeskog, A. (2012). *Gatuvåldets ekonomi. Ett kommunalt perspektiv*. Stockholm: Skandia Försäkringsaktiebolag
<https://www.utanforskapetspris.se/Global/Rapporter/Gatuv%c3%a5ldsrapporten%20130123.pdf>

*O'Donnell, A. W. & Barber, B. L. (2018). Exploring the association between adolescent sports participation and externalising behaviours: The moderating role of prosocial and risky peers. *Australian Journal of Psychology*, 70, 361-368. doi: 10.1111/ajpy.12203

*O'Flaherty, M., Baxter, J. & Campbell, A. (2022). Do extracurricular activities contribute to better adolescent outcomes? A fixed-effects panel data approach. *Journal of Adolescence*. 2022 Aug;94(6):855-866. doi: 10.1002/jad.12069

Pellmer Wramner, K. & Wramner, B. (2008). *Grundläggande folkhälsovetenskap*. Enskede: TPB

*Persson, A., Kerr, M. & Stattin, H. (2007). Staying in or moving away from structured activities: Explanations involving parents and peers. *Developmental Psychology*. 2007 Jan;43(1):197-207. doi: 10.1037/0012-1649.43.1.197

Prisma (2020). Transparent Reporting of Systematic Reviews and Meta-Analysis. Hämtad 24 april, 2023, från <http://www.prisma-statement.org>

Regeringskansliet (2023). *100 miljoner kronor till att utveckla idrottsverksamhet i utsatta områden*. Hämtat 2 juni 2023 från:
<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/03/100-miljoner-kronor-till-att-utveckla-idrottsverksamhet-i-utsatta-omraden/>

Ring, J. (2013). Riskfaktorer och brott. I Estrada, F. & Flyghed, J. *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. (s.105–131). (3., utök. och uppdaterade uppl.) Lund: Studentlitteratur

*Rorie, M., Gottfredson, D.C., Cross, A., Wilson, D. & Connell, N.M. (2011). Structure and deviancy training in after-school programs. *Journal of adolescence*. 2011 Feb;34(1):105-17. doi: 10.1016/j.adolescence.2010.01.007

*Simmons, C., Kan, E., Simpkins, S., Datta, S., Steinberg, L., Frick, P. J. & Cauffman, E. (2020). Assessing the Association between Participation in Extracurricular Activities and Delinquent Behaviour among Justice-Involved Young Men. *Journal of Research on Adolescence*, 30(2), 444-458. doi: 10.1111/jora.12600

Socialstyrelsen. (2013). *Unga och brott i Sverige*. 2013-5-37.pdf (socialstyrelsen.se)

Socialstyrelsen. (2020a). *Barn och unga som begår brott - en handbok för socialtjänsten*. Hämtad från Barn och unga som begår brott – Handbok för socialtjänsten (socialstyrelsen.se)

Socialstyrelsen. (2020b). *Bedöma risk och behov för barn och unga som begår brott eller har annat normbrytande beteende Kunskapsstöd för socialtjänsten* Hämtad 20 november 2022 från <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/kunskapsstod/2020-2-6597.pdf>

Socialstyrelsen. (2022). *KASAM*. Hämtad den 20 november 2022 från <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/evidensbaserad-praktik/metodguiden/kasam/>

*Spruit, A., Hoffenaar, P., van der Put, C., van Vugt, E. & Stams, G. J. (2018). The effect of a sport-based intervention to prevent juvenile delinquency in at-risk adolescents. *Children and Youth Services Review*, 93, 224-230. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2018.07.019>

*Spruit, A., van der Put, C., van Vugt, E. & Stams, G. J. (2019). Predictors of Intervention Success in a Sports-Based Program for Adolescents at Risk of Juvenile Delinquency. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 63(6), 919-936. <https://doi.org/10.1177/0306624X18800862>

Sundell, K. (2008). *Risk- och skyddsfaktorer för narkotikabruk*. I Andreasson, S. (Red.). *Narkotikan i Sverige – Metoder för ett förebyggande arbete, en kunskapsöversikt*. (s.92) Statens folkhälsoinstitut

*Svensson, R., Moeller, K., Johnson, B. & Shannon, D. (2022). For Whom Do Unstructured Activities Matter? The Interaction Between Unstructured and Structured Activities in Delinquency and Cannabis Use: A National Self-Report Study. *Criminal Justice and Behaviour*. *SAGE Journal*. <https://doi.org/10.1177/00111287221110448>

*Trinidad, A. (2009). Toward Kuleana (Responsibility): A Case Study of a Contextually Grounded Intervention for Native Hawaiian Youth and Young Adults. *Aggression and violent behaviour*. 2009 Nov 1;14(6):488-498. doi: 10.1016/j.avb.2009.07.008

Unicef. (u.å.). *Barn Konventionen*. Hämtad 08 december 2022 från <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#hela-texten>

Uppdrag Psykisk hälsa (2020). *Referensmaterial: Ungdomskriminalitet*. Hämtad 1 juni 2023, från <https://www.uppdragpsykiskhalsa.se/wp-content/uploads/2020/09/20200908-Utkast-referensmaterial-ungdomskriminalitet.pdf>

Zakaria, E., Kamarudin, N. N., Mohamad, Z. S., Suzuki, M., Rathakrishnan, B., Bikar Singh, S. S. & Ab Rahman, Z. (2022). The Role of Family Life and the Influence of Peer Pressure on Delinquency: Qualitative Evidence from Malaysia. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(13), 7846. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/ijerph19137846>

7 Bilaga 1. Söktabell

Datum	Databas	Söktermer	Antal träffar	Antal lästa abstract	Antal lästa artiklar	Antal valda artiklar	Författare
5/4 2023	PubMed	Juvenile delinquency OR Youth crime AND structured activities OR Sports OR Leisure activities AND Norm breaking activities OR Risk factors	208	7	2	0	
5/4 2023	PubMed	"juvenile delinquency prevention" OR Adolescent Delinquency AND Structured activities OR Extra curricular activities OR Sport	123	8	4	2	Feldman et al.,2021; O'Flaherty et al., 2022
6/4 2023	PubMed	(Juvenile delinquency) AND (Extra curricular activities OR Leisure activities)	51	11	6	4	Gardner et al., 2009; Persson et al., 2007; Jiang & Peterson 2012; Fauth et al. ,2007
7/4 2023	PubMed	Juvenile delinquency AND Structured activities OR Extra curricular activities	202	15	8	5	Amemiya et al., 2017; Rorie et al., 2011; Franken et al., 2016; Trinidad, 2009.
11/4 2023	PubMed	(Juvenile delinquency) AND (Structured activities OR Extra curricular activities OR Sport)	77	27	3	0	
5/4 2023	EBSCO host	Juvenile delinquency OR Youth crime AND structured activities OR Sports OR Leisure activities AND Norm breaking activities OR Risk factors	102	30	5	3	Spruit et al., 2018; Kretschmer et al., 2013; Svensson et al., 2022
5/4 2023	EBSCO host	("Juvenile delinquency" OR (Crime prevention) OR "Youth crime") AND ("Structured activities" OR Extra curricular activities OR "Leisure activities" OR "sport association") AND ("Risk factors" OR "Protective factors" OR "Health factors")	17	2	0	0	

6/4 2023	EBSCO host	Juvenile delinquency OR Crime prevention OR Youth crime AND Structured activities OR Extra curricular activities OR Leisure activities OR sport association AND Risk factors OR Protective factors OR Health factors	173	7	4	3	Beaver et al., 2016; Faulkner et al., 2007; Simmons et al., 2020
7/4 2023	EBSCO host	("Juvenile delinquency" OR (Crime prevention) OR "Youth crime") AND ("Structured activities" OR Extra curricular activities OR "Leisure activities" OR "sport association") AND ("Risk factors" OR "Protective factors" OR "Health factors")	17	6	0	0	
11/4 2023	EBSCO host	(Juvenile delinquency) AND (Structured activities OR Extra curricular activities OR Sport)	155	30	13	4	Spruit et al., 2019; Lipman et al., 2011; Miller et al., 2007; O'donnell et al., 2020

8 Bilaga 2. Artikelöversikt och granskning

Referens	Studiedesign och metod	Studiens syfte	Land och urval	Studiens resultat	Styrkor med studien	Svagheter med studien	Granskningsmall
Ame miya, et al., (2017)	Kvalitativ, semistrukturerade intervjuer	Studiens syfte var att undersöka hur ungdomsbrottslingar tänker och känner kring att sluta begå brott och att gå över till ett laglydigt liv genom att använda kvalitativdata från intervjuer	USA, 39 manliga deltagare.	Avståndstagande från brottslig verksamhet innebär flera steg bland annat: ta ansvar, omvärdera livet, positiva relationer, engagemang i positiva aktiviteter. Ekonomiska svårigheter och stigma var riskfaktorer.	Den kvalitativa metoden som användes lämplig för att fånga deltagarnas subjektiva uppfattningar och erfarenheter på ett detaljerat sätt	Urvalets storlek, endast n 39. Begränsad till endast manliga brottslingar.	Standard s for Reporting Qualitative Research (SRQR)
Beaver, et al., (2016)	Tvårsnittsdesign analyserades med hjälp av logistisk regression	Studiens syfte är att undersöka sambandet mellan deltagande i fotboll under ungdomsåren och våldsamt beteende senare i livet, med hjälp av en jämförelse mellan syskonpar.	USA, med en begränsad urvalsgrupp av 92 tvillingpar, 184 individer totalt	Den genetiska påverkan på våldsamt beteende var högre för dem som spelade fotboll jämfört med dem som inte gjorde det. Detta antyder att genetiska faktorer kan ha en större roll i samband med våldsamt beteende hos individer som är engagerade i sporten	En kontrollgrupp används för att jämföra deltagarna med en grupp som inte har deltagit i fotboll, vilket ger möjlighet att dra slutsatser om sambandet mellan fotbollsdeltagande och våldsamt beteende	Även om syskonkontrollmetoden är användbar för att kontrollera genetiska och miljömässiga faktorer som syskon delar, är den inte helt tillförlitlig på grund av att syskon kan skilja sig åt. Studien fokuserade endast på mätning av fysisk aggression.	STROBE
Faulkner, et al., (2007)	Tvårsnittsstudie och metoden: enkätundersökning	Undersöka sambandet mellan intensiv fysisk aktivitet och ungdomsbrottslighet bland tonåringar, samt att undersöka om självkänsla medverkar som en medlande faktor i detta samband	Kanada, urvalet bestod av n 3796 studenter i åldern 11–20 år	Högre nivåer av fysisk aktivitet hos ungdomar var signifikant associerade med lägre nivåer av ungdomsbrottslighet trots riskfaktorer. Självkänsla kan fungera som en faktor i sambandet mellan fysisk aktivitet och ungdomsbrottslighet.	Styrkor med studien är att den använder en stor representativ provpopulation av skolelever från olika samhällsklasser och geografiska områden, vilket ökar möjligheterna till generaliserbarhet av resultaten. Validerade mätinstrument för att mäta både fysisk aktivitet, självkänsla och brottslighet.	Självrapporteringsbias. Data samlades in genom självrapporter, vilket kan vara opålitligt eftersom deltagarna kanske inte minns korrekt eller modifierar svaren.	STROBE

Fauth et al., (2007)	Tvårsnittsdesign, använde sig av data från longitudinell studie. Intervju och register.	Studiens syfte var att undersöka om sambandet mellan ungdomars fritidsaktiviteter och utvecklingsutfall varierade beroende på den närmaste omgivningen, inklusive aspekter som sociala nätverk, socioekonomisk status och andelen kriminalitet i området	USA, N 2058 ungdomar i åldrarna 11–18 år	Efter-skolan-aktiviteter, särskilt organisationsbaserade, var signifikant associerade med bättre akademiska prestationer och mindre normbrytande beteenden oavsett socioekonomisk status.	Stor studiepopulation, över 2000. Undersökte olika typer av fritidsaktiviteter efter skolan.	Deltagande i efter-skolan-aktiviteter var frivilligt och självvalt, vilket kan innebära att ungdomar som redan var mer benägna att göra bra val i sina liv valde att delta i större utsträckning.	STROBE
Feldman et al. (2021)	Longitudinell prospektiv studie, intervju och självrapporteringsformulär.	Studiens syfte var att undersöka sambandet mellan deltagande i strukturerade aktiviteter utanför skolan under skolåldern och förekomsten av normbrytande beteenden hos ungdomar från familjer med låg inkomst.	USA, n 635 ungdomar	Resultaten visade att deltagande i extracurricular aktiviteter under skolåldern var förknippat med en lägre risk för problematiskt beteende under tonåren.	Longitudinell studie som ger möjlighet att följa över tid, Stor varierad urvalsgrupp.	Självrapporteringsbias, begränsningar i urvalet ej generaliserbart för andra grupper.	STROBE
Frank et al., (2016)	Longitudinell design, självrapporteringsenkät	Syftet med studien var att undersöka om ungdomar väljer vänner baserat på deras externaliserande beteende (t.ex. aggressivitet, brottslighet) under tidig ungdom och om pubertal utveckling modererar denna relation	Nederländerna, data från "Social Network Analysis of Risk behaviour in Early adolescence" (SNARE) - studien. Urvalet bestod av n 1130 elever i åldrarna 11-12 år från 13 skolor	Resultaten visade att ungdomar tenderar att välja vänner med liknande beteenden. Vidare fanns det en starkare association mellan externaliserande beteenden hos vänner och deltagarna själva hos ungdomar som hade tidig pubertetsutveckling jämfört med de som hade senare pubertetsutveckling.	Stort stickprov representerat. Kontroll för en rad potentiella störfaktorer, inklusive socioekonomisk status och tidigare beteendeproblem.	Självrapporteringsbias. Vårt att dra slutsatser om orsakssamband eftersom detta var en tvårsnittsstudie, vilket innebär att data samlades in vid en enda tidpunkt.	STROBE

Gardner et al., (2009).	Studien använder en kvasiexperimentell studiedesign, självrapporterade data från deltagarna	Studiens syfte var att undersöka sambandet mellan deltagande i sportaktiviteter och ungdomsbrottslighet hos tonåringar, och hur denna relation kan påverkas av den sociala miljön och tidigare normbrytande beteende.	USA, n 1160 ungdomar i åldrarna 11 till 17 år	Deltagande i sportaktiviteter hade en skyddande effekt mot brottslighet för ungdomar med tidigare problematiskt eller antisocialt beteende, medan det inte hade någon signifikant effekt för ungdomar utan dessa riskfaktorer.	Resultaten kan generaliseras till båda könen. Studien kan ha betydelse för utveckling av interventioner som använder sportaktiviteter som en del av brottspreventionsprogram, genom att identifiera risk- och skyddsfaktorer för ungdomsbrottslighet.	Självrapporteringsbias. Studien begränsades till en enda stad i USA, vilket kan minska dess generaliserbarhet till andra platser och kulturer	STROBE
Jiang, X., & Peterson, (2011).	Tvårsnitts- och longitudinell studieenkätundersökning och analyserades med hjälp av regressionsanalyser	Syftet med studien var att undersöka sambandet mellan deltagande i skolans extracurricular-aktiviteter och deltagande i våldsamma beteenden, samt om detta samband påverkas av generation av invandring	Studien använder stickprov från USA, som erhöles från National Youth Survey Family Study. Stichprovet består av n 2705 ungdomar i åldrarna 11 till 18 år	Studiens resultat visade att ungdomar som var mer engagerade i skolaktiviteter hade lägre risk för våldsamheter än de som inte var lika engagerade. Dessutom visade resultaten en skillnad mellan de som var födda i USA och de som var första- och andra generationens invandrare	Styrkor med studien är dess stora och mångkulturella urval samt dess longitudinella design. Studien använder sig också av olika metoder för att samla in data, såsom intervjuer och registerdata, vilket ökar validiteten i resultaten	Det kan finnas faktorer som inte har undersökts i studien som kan påverka resultaten, såsom individuella egenskaper och faktorer inom hemmet och samhället.	STROBE
Kretschmer et al., (2013)	Longitudinell observationsstudie, Data hämtades från ALSPAC, en pågående populationsbaserad studie.	Studien undersökte om ungdomar som tidigt utvecklades pubertalt kunde visa en högre risk för antisociala beteenden om de deltog i vissa fritidsaktiviteter, jämfört med ungdomar som inte deltog i dessa aktiviteter.	England. Gravida kvinnor bjöds in att delta. Den initiala studiekoorten bestod av 14 062 graviditeter och 13 978 (52% pojkar och 48% flickor).	Resultatet visade att ungdomar som gick igenom en tidig pubertet hade en högre risk för att engagera sig i normbrytande beteende, särskilt om de tillbringade mycket tid på aktiviteter som inte var övervakade av vuxna.	Stor studiepopulation. Inkluderade kontrollvariabler för potentiella förväxlingsfaktorer, vilket ökar möjligheten att dra slutsatser om sambandet mellan pubertal utveckling, fritidsaktiviteter och ungdomsbrottslighet	Bristen på information om frånvaro och non-respons, vilket kan leda till en skevhet i resultaten.	STROBE
Lipman et al., (2011).	Kvalitativ studie, innehållsanalys	Syfte att undersöka resultaten av en multikomponentintervention som syftade till att hjälpa pojkar med hög risk för kriminellt	Kanada, n 45 pojkar i åldern 10–17 år som identifierades som högriskindivid	Resultaten indikerar att en flerdimensionell intervention (däribland fysisk aktivitet) kan vara effektiv för att hjälpa pojkar	En kvalitativ metod ger djupgående insikt i deltagarnas erfarenheter och åsikter om interventionen och dess effektivitet, vilket ger en	Kvalitativ metod, vilket innebär att resultaten inte kan generaliseras till en större population. Risk för subjektivitet och forskningsbias.	SRQR

		beteende samt undersöka deltagarnas upplevelser på interventionen.	er för kriminell verksamhet.	i riskzonen för kriminellt beteende.	mer omfattande förståelse av faktorer som påverkar interventionens effektivitet.		
Miller et al., (2007)	Tvärsnittsdesign och enkätundersökning	Studiens syfte var att undersöka om det finns ett samband mellan ungdomars idrottsengagemang och antisocialt beteende, samt att undersöka om detta samband är beroende av kön, etnicitet och socioekonomisk status.	USA, stratifierad slumpmässig stickprovsmetod. Totalt valdes 77 högstadier och 77 gymnasieskolor ut.	Ungdomar som var involverade i idrott i högre grad rapporterade mindre brottslighet jämfört med de som inte var involverade i idrott. Dock kan inte orsakssamband fastställas, det är möjligt att det finns andra faktorer som påverkar sambandet.	Data från flera källor, inklusive självrapporter från ungdomarna själva och data från deras skolor, vilket stärker validiteten och reliabiliteten i resultaten.	Svaghet med denna studie är att den är tvärsnittsorienterad, vilket innebär att man inte kan dra slutsatser om orsakssamband mellan fritidsaktiviteter och ungdomskriminalitet.	STROBE
O'Flaherty et al., (2022)	Longitudinell paneldatastudie, fast-effektsmodell för att analysera sambandet mellan deltagande i utomskolaktiviteter och olika utfallsmått för ungdomar	Syftet med studien var att undersöka om deltagande i aktiviteter utanför den vanliga skoltiden bidrar till bättre utfall för tonåringar över tid.	Australien, Longitudinella paneldata från Household, Income and Labour Dynamics in Australia. N= 2536 ungdomar i åldrarna 15 till 18 år	Studien undersökte hur deltagande i fritidsaktiviteter påverkar psykologiska, beteendemässiga och akademiska utfall hos ungdomar. Genom att använda en panel med fast effekt på longitudinella data från australiska ungdomar mellan 2001 och 2016	Longitudinella design som möjliggör för forskarna att dra slutsatser om kausala effekter, användningen av paneldata som tillåter forskarna att kontrollera för tidskonstanta faktorer, och dess stora och representativa urval av ungdomar	Studien fokuserar enbart på en viss typ av fritidsaktivitet, vilket begränsar generaliserbarheten av resultaten till andra typer av aktiviteter. Dessutom baseras data på självrapporterade enkäter från ungdomarna, vilket kan påverka pålitligheten av resultaten	STROBE
O'Donnell et al., (2018)	Tvärsnittsstudie med enkätundersökning.	Syfte att undersöka om det existerar en koppling mellan ungdomars idrottsdeltagande och deras externa beteenden, såsom aggression och brottslighet. Dessutom utforskades om denna koppling påverkades av närvaron av kamrater som visade riskabla beteenden	Australien. Ungdomar (N = 1816) valdes från ett ekonomiskt och geografiskt varierat utbud av skolor i årskurs 9 och 11 (kvinnor = 54,7%, medelålder = 15,1)	Det positiva sambandet mellan intensivt deltagande i idrott och externa beteenden hos ungdomar påverkades av både prosociala och riskabla kamrater.	Relativt stor studiepopulation från ungdomar med varierande livsförhållanden.	Självrapporteringsbias. Tvärsnittsdesign begränsar möjligheten att dra slutsatser om orsakssamband mellan deltagande i idrott och externa beteenden.	STROBE
Persson et al.,	Longitudinell, enkätundersökning	Denna studie syftade till att undersöka hur unga personers deltagande i	Sverige, Totalt deltog 928 ungdomar	Ungdomars beslut att stanna kvar eller sluta med strukturerade aktiviteter	Studien använde en kombination av enkäter och intervjuer för att samla in	Urvalet begränsat till en svensk kontext och kan därför inte generaliseras till	STROBE

(2007)		strukturerade aktiviteter, som idrott eller musik, förändrades över tid och vilka faktorer som påverkade deras beslut att fortsätta eller sluta med aktiviteterna.	(453 flickor och 475 pojkar) i åldrarna 12–13 år vid första mätningen och 14-15 år vid andra mätningen	påverkades av flera faktorer. Föräldrars betydelse för ungdomars deltagande minskade över tid, medan jämnårigas betydelse ökade.	data, vilket ger en mer omfattande och varierad bild av deltagarnas upplevelser	andra länder eller kulturer. Självrapporteringsbias.	
Rorie et al., (2011)	Kvantitativ design med en kontrollerad experimentell grupp och en jämförelsegrupp.	Syftet med studien var att undersöka om strukturerade eftermiddagsprogram som innehåller fokus på personlig utveckling och sociala färdigheter kan minska ungdomars benägenhet att begå brott	USA, 10 skolor och 100 elever från varje skola.	Resultaten antyder att högre strukturnivåer i fritidsaktiviteter kan bidra till att minska risken för att ungdomar deltar i brottsligt beteende	Studien använder en slumpmässig urvalsprocess och har ett tillräckligt stort urval av skolor och elever för att öka dess trovärdighet och generaliserbarhet	Responsbias, begränsad generaliserbarhet.	STROBE
Simm ons et al., (2020).	Tvårsnittsstudie som använde en självrapporterad enkätundersökning	Syftet med studien var att undersöka om deltagande i utom skol aktiviteter är associerat med lägre nivåer av brottsligt beteende hos unga män som har varit involverade i rättssystemet	USA, n 1,216 manliga ungdomar i åldern 13–17 år som hade blivit arresterade för lindriga brott.	Deltagande i fritidsaktiviteter var associerat med lägre nivåer av kriminellt beteende bland ungdomar som hade haft kontakt med rättssystemet. Det fanns också en skillnad i sambandet mellan typen av aktiviteter och normbrytande beteende.	Stor och diversifierad provpopulation av unga män som var inblandade i rättssystemet, vilket ökar generaliserbarheten.	Studien genomfördes i endast tre geografiska områden i USA, vilket kan begränsa dess generaliserbarhet till andra kulturella eller geografiska sammanhang. Självrapporteringsbias	STROBE
Sprui t et al., (2018)	Kvasiexperimentell studie	Utvärdera effekterna av en sportbaserad intervention som riktade sig till ungdomar med hög risk för brottslighet. Kvasiexperimentell studie, en intervention grupp och en jämförelsegrupp. Insamlade data från polisregister	Nederländerna . N = 368	Slutsatsen var att sportbaserade interventioner, som kombinerar mentorstöd och fysisk aktivitet, kan vara effektiva för att minska risken för antisocialt beteende och främja positiv utveckling hos ungdomar med hög risk för brottslighet	Studien genomfördes en kvasiexperimentell design med en interventionsgrupp och en kontrollgrupp, vilket ger möjlighet att dra slutsatser om orsakssamband mellan interventionen och utfallet. Flera källor användes för att samla in data.	Kvasiexperimentella studier har vissa svagheter som kan påverka trovärdigheten av resultaten. Eftersom deltagarna inte slumpmässigt tilldelas till grupperna kan det finnas skillnader mellan grupperna som inte kan tillskrivas interventionen.	STROBE

Sprui t et al., (2019)	Prospektiv longitudinell studie	Syftet med studien var att identifiera faktorer som kan förutsäga framgång i en sportbaserad intervention för ungdomar med hög risk för brottslighet.	Nederländerna (N = 155)	Högre deltagande i interventionen och mer stöd från mentorer var positivt förknippat med bättre resultat i form av minskad brottslighet och förbättrad psykisk hälsa.	Studien inkluderar en relativt stor och representativ grupp av ungdomar från olika socioekonomiska bakgrunder. Dessutom användes en kombination av kvantitativa och kvalitativa datainsamlingsmetoder.	Självrapporteringsbias, där deltagarna kan ha svarat på ett sätt som de tror är mer acceptabelt eller förväntat. Studien undersökte endast korttidsresultat, så dess förmåga att bedöma långsiktig effektivitet är begränsad	STROBE
Svenson et al., (2022).	Tvärsnittsstudie med självrapporterade data, enkätundersökning	Syftet med studien var att undersöka sambandet mellan strukturerade och ostrukturerade fritidsaktiviteter, samt dess interaktion, och ungdomsbrottslighet och cannabisbruk bland ungdomar	Sverige, Data från tre nationellt representativa självrapporterade studier mellan åren 2005 och 2011. n= 19 644 ungdomar	Studiens resultat visar att det finns en interaktion mellan strukturerade och ostrukturerade aktiviteter i samband med brottslighet och cannabisanvändning bland ungdomar.	Självrapporterings bias, forsknings bias	Studien beaktade inte vissa potentiellt viktiga variabler såsom kamratpåverkan, familjedynamik och socioekonomisk status, vilka också kan spela en roll i brottslighet och substansanvändning.	STROBR
Trinidad (2009)	Fallstudie, Datainsamlingen genomfördes genom intervjuer och observationer.	Studiens syfte är att undersöka effekterna av en kulturellt anpassad intervention för Native Hawaiian-ungdomar och unga vuxna	Hawaii, Urvalet bestod av 17 deltagare.	Resultatet understryker vikten av att använda kulturella resurser och kontextuellt grundade interventioner för att främja positiva resultat för ursprungsbefolkningar och andra kulturella minoriteter.	Fallstudie med intervjuer som metod ger möjlighet att få en djupgående förståelse samt att få en inblick i deltagarnas upplevelser och perspektiv	Risk för forsknings bias. I en undersökning av ett enskilt fall, kan det vara svårt att upprätthålla en hög grad av objektivitet. Liten studiepopulation.	CARE